

PROFIELEN

ISSUE #95 MAART 2012

3X PORTRETTE
elke langstudeerder
heeft zijn eigen
verhaal

LUCKY TV
Van de Pavert
is oud WdKA

LANG
STU
DEER
BOE
TE

WIN
AMERICAN
PIE-PAKKET

1 AVONDJE UIT 1 WEEK ZIEK

EEN NIERPATIËNT MOET ER HEEL VEEL VOOR OVER HEBBEN OM EEN BEETJE NORMAAL TE LEVEN. Want dialyse is geen leven, maar óverleven. En de wachtlijst voor transplantatie is lang. De Nierstichting zet alles op alles om de wachttijd op een donornier te verkorten en ondersteunt onderzoek naar nieuwe en betere behandelmethoden. Dat kunnen we niet alleen.

WAT HEB JIJ OVER VOOR EEN NIERPATIËNT? STEUN ONS. KUIK WAT JIJ KUNT DOEN OP NIERSTICHTING.NL

20 Beeld-
reportage

LANGSTUDEERDERS
DRIE PORTRETEN

LUCKYTV SANDER VAN DE
PAVERT IS OUD-WDKA

Enquête: 4 op 10 studenten hebben **STUDIESTRESS** 12

Interview: Wilma van Giersbergen, **200 JAAR** kunstacademie 14

Achtergrond: **PRAKTIJKGERICHT ONDERZOEK** MOET, maar hoe? 18

Nieuws: aftellen naar de **LANGSTUDEERBOETE** 24

Achtergrond: **CONTRACTONDERWIJS**, 1 jaar na reorganisatie 26

Kenniswerker: **H.C. RIGHOLT** van Sustainable Solutions 31

NIEUWS:

- 05 NVAO-oordeel master begeleidingskunde
- 09 Studievereniging Satis
- 10 Internationale case competition
- 11 Minor op Filippijnen
- 13 Leider gezocht m/v

VERDER:

- 03 Colofon
- 04 Infographic
- 06 Kort
- 08 Bij de les
- 25 Column Jurgen

30 Meelopen

- 32 Mini's
- 32 Column Ernest
- 33 WIN American Pie-pakket
- 34 Wie ben jij dan?
- 35 Wie-wat-waar

Aan dit nummer werkten mee:

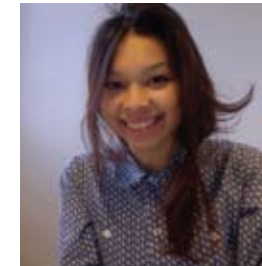
ESMÉ VAN DER MOLEN Eindredacteur

In september krijgen de eerste studenten de rekening van de langstudeerboete gepresenteerd. Esmé inventariseerde wat er op de HR gebeurt om deze groep te begeleiden en maakte portretten van langstudeerders (p.20 en p. 24).

<SUMARTY SCHIFFER Vormgever en illustrator

Sumarty studeerde in 2009 af als grafisch vormgever aan de WdKA. In 2007 deed ze inspiratie op in New York, waar ze een half jaar studeerde aan de School of Visual Arts. Voor dit nummer maakte ze de illustratie op p.4.

<MARTINE ZEIJLSTRA Freelance journalist

Als freelancer schrijft ze over kunst, cultuur, wetenschap en onderwijs. Voor Profielen ging Martine naar de case competition van het Network of International Business Schools. Lees haar stuk op p.10.

check daily!

IEDERE DAG

VERS

ONDERWIJSNIEUWS

WWW.

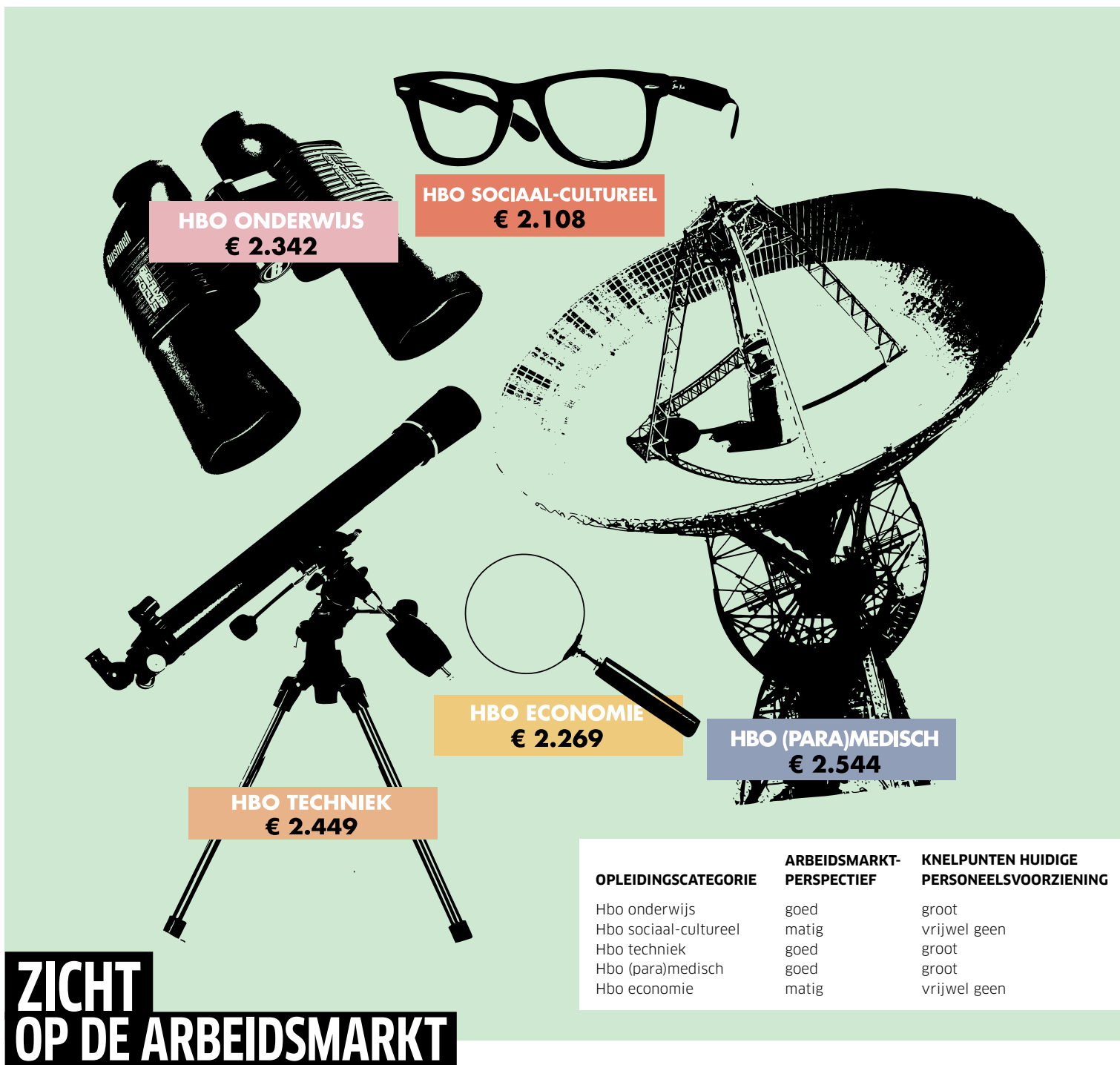
PROFIELEN.
HR.NL

PROFIELEN IS HET REDACTIEEEL ONAFHANKELIJKE INFORMATIE- EN OPINIEBLAD VAN DE HOGESCHOOL ROTTERDAM, BESTEMD VOOR ALLE STUDENTEN EN MEDEWERKERS VAN DE HOGESCHOOL EN GRATIS VERKRIJGBAAR OP ALLE LOCATIES. PROFIELEN VERSCHIJNT NEGENMAAL PER JAAR.

COLOFON Verschijningsdatum Profielen 95 26 maart 2012 **Hoofdredacteur** Dorine van Namen **Eindredacteur** Esmé van der Molen **Redactie** Olmo Linthorst, Jos van Nierop, Darice de Cuba, Melissa Smink (stagiaire) **Medewerkers aan dit nummer** Hoger Onderwijs Persbureau [HOP], Ernest van der Kwast, Jurgen van Raak, Sabine Schipper, Aaron van Wirdum, Martine Zeijlstra **Redactieraad** Japke-d Bouma, Jan van Heemst, Tessa Meeus, Ton Notten **Foto's** Levien Willemse, Jos van Nierop, Frank Hanswijk, Rogier Maaskant, Erik Flohr **Illustraties** Annet Scholten, Robin Bremer, Sumarty Schiffer, Wendy van der Waal, Joost van Woerden, Nozzman **Vormgeving** MAGAZINESTUDIO.NL Evelien van Vugt, i.s.m. Maxime Biekmann **Cover** Wendy van der Waal **Redactie-adres** Museumpark 40, laagbouw bg, kamer ML 0.90. Postbus 25035, 3001 HA Rotterdam. Telefoon (010) 794 45 75. Fax (010) 794 45 80, profielen@hro.nl. Open: ma. t/m vr. 10.00-17.00 uur **Website** www.profielen.hr.nl **Advertenties (m.u.v. profijtjes)** Via www.profielen.hr.nl **Druk** Efficiënta, Krimpen a/d IJssel **Jaargang** 23 **ISSN** 1385-6677 **Profielen 96** verschijnt op 23 april 2012 HET IS VERBODEN ZONDER TOESTEMMING VAN DE HOOFDREDACEUR ARTIKELN OF ILLUSTRATIES GEHEEL OF GEDEELTELIJK OVER TE NEMEN.

BEELD: SUMARTY SCHIFFER

ZICHT OP DE ARBEIDSMARKT

2008. DE START VAN DE ECONOMISCHE CRISIS. STUDENTEN DIE NU BEZIG ZIJN MET EEN STUDIE HEBBEN MET DE SPOREN VAN DEZE CRISIS TE MAKEN ALS ZIJ STRAKS DE ARBEIDSMARKT BETREDEN. Ten opzichte van 2006 is het voor afgestudeerden in 2010 moeilijker om aan het werk komen. Voor één groep zijn de perspectieven juist verbeterd: **Wie een goed startsalaris en baanzekerheid wil, kiest voor een baan in de zorg. Mbo, hbo of wo-niveau, dat maakt niet uit; voor alle zorg-afgestudeerden is er de komende tijd werk genoeg, met dank aan de vergrijzing.** Zie jij je roeping in het sociaal-cultureel werk, dan liggen de banen het minst voor het oprapen. Het onderzoeksinstituut ROA van de Universiteit Maastricht spitte al deze feiten op in haar

meest recente arbeidsmarktonderzoek en zette daarin ook een paar vooroordelen recht; bijvoorbeeld dat werknemers in de zorg en onderwijs niet goed verdienen. Hbo-afgestudeerden paramedisch hebben met 2.544 euro bruto namelijk het hoogste startsalaris, gevolgd door hbo techniek (2.449 euro). Op de derde plek staat hbo onderwijs (2.342 euro), pas dan komen de economen (2.269 euro). Helaas is ook bij dit onderwerp hbo sociaal-cultureel de hekkensluiter met het laagste bruto startsalaris: 2.108 euro. ■

BRON: De arbeidsmarkt naar opleiding en beroep tot 2016, ROA, december 2011

Begeleidingskunde struikelt over eigen ambitie

De master begeleidingskunde van de Transfergroep van de Hogeschool Rotterdam moet verbeteren. Aan sommige afstudeeronderzoeken zijn te makkelijk voldoende gegeven, stelt Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO). **De masteropleiding heeft een jaar de tijd om verbeteringen door te voeren.**

Het rapport van de accreditatiecommissie van de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie leest heel lang als het oordeel over een ideale opleiding. De 'praktijkgerichtheid van de opleiding is groot', de gebruikte literatuur is 'recent, relevant en van voldoende niveau', de docenten zijn 'relatief hoogopgeleid' en beschikken over de benodigde kennis en vaardigheden. Ze hebben ook veel praktijkervaring en de studenten beoordelen hen als 'zeer positief' en 'inspirerend'. Ook de toetsvormen zijn goed en de betrouwbaarheid ervan is 'geborgd'. De studie zelf heeft een hoge studielast, de voorzieningen zijn 'toereikend' en de begeleiding is 'intensief'. Het rendement is ten slotte ook nog eens hoog: Negentig procent haalt het diploma. Maar dan komt het afstudeeronderzoek aan de orde en slaat het beeld om.

VOLDOENDE VOOR ONDERMAATSE THESE

In de beoordeling van de afstudeeronderzoeken wordt 'de grens tussen voldoende en onvoldoende niet goed bewaakt', schrijft de commissie, 'waardoor ook theses die niet aan de maat zijn, toch met een voldoende zijn beoordeeld'. De commissie weet ook hoe dat komt: Het afstudeeronderzoek is net als de rest van de opleiding erg ambitieus opgezet, waardoor het afstuderen veel meer tijd kost dan het aantal studiepunten dat ervoor staat. 'Daardoor komen de studenten niet toe aan de laatste fase van hun onderzoek, de implementatie. Onder andere hierdoor zijn veel theses zwak.' En bij sommige afstudeerwerken is de 'tentoongespreide taalvaardigheid ontoereikend'.

Het eindoordeel over de opleiding is dan ook negatief; de opleiding krijgt tot 2013 de tijd om te verbeteren, vertelt eindverantwoordelijk manager Willem Pleune in een reactie.

PRIVAAT ONDERWIJS

Begeleidingskunde is een master van de Transfergroep, de private tak van de Hogeschool Rotterdam. De opleiding heeft een organisatorische en een coachende tak. Begeleidingskunde wil op die manier de brug slaan tussen bedrijfskundige en strategische processen aan de ene kant en de menselijke, coachende aan de andere. De master duurt bij elkaar twee jaar en kost in totaal 23.000 euro. De opleiding is niet door het rijk bekostigd, maar studenten halen wel een officiële mastertitel. Daarom komt ook bij deze private opleiding een accreditatiecommissie langs.

'WE HEBBEN GEEN RODE KAART GEKREGEN.'

Voor Willem Pleune was het accreditatierapport geen verrassing: De visitatie vond al in mei plaats en hij was erbij toen de commissie ter plekke enkele afstudeerwerken bekritiseerde. 'We waren de eerste opleiding die na 'Inholland' onder de nieuwe regels geaccrediteerd werd. Er is heel kritisch naar het afstudeerwerk gekeken en het uiteindelijke oordeel was dat sommige theses niet masterproof waren.' Pleune had 'behoorlijk de pest erin' dat zijn opleiding een onvoldoende kreeg. 'Het bleek dat onze beoordelingscriteria niet helder en strak genoeg waren.' Onder het nieuwe accreditatiestelsel kan een opleiding een jaar hersteltijd krijgen, in plaats

van direct gesloten te worden. Dit is ook het geval bij begeleidingskunde. In januari kreeg Pleune eindelijk het bericht dat hij het verbeterplan dat hij al in september 2011 opstelde, mag gaan uitvoeren. In het voorjaar van 2013 volgt er een nieuwe accreditatie en zal er een definitief oordeel worden geveld over het wel of niet voortbestaan van de opleiding.

'CONSTRUCTIEF KRITISCH'

Op dit moment is er volgens Pleune nog geen aanleiding om studenten die volgens de commissie met een onvoldoende these zijn afgestudeerd, terug te roepen voor een vervangende opdracht. 'Daar is geen sprake van. De commissie was constructief kritisch, maar we hebben geen rode kaart gekregen.' Een groot deel van de kritiek op het afstudeerproces komt volgens de commissie voort uit de hoge ambities van de opleiding. Die kunnen studenten niet allemaal waarmaken in de beperkte tijd die ze hebben. Omdat er zoveel tijd tussen de visitatie en het oordeel zit, was Pleune al bezig op dit punt verbeteringen aan te brengen. 'We hebben het beroepsprofiel bijgesteld. Dat is nu specifiek en realistischer', zegt Pleune. 'Dat moet ervoor zorgen dat de doelen beter haalbaar zijn. Maar we hebben onze hoge ambities niet zomaar laten varen.' Pleune heeft een onderwijsdeskundige ingehuurd om alle toetscriteria en eindkwalificaties onder de loep te nemen. Dat hebben de studenten die afgelopen januari moesten afstuderen direct gemerkt: Van de 25 studenten kregen deze keer 'slechts' veertien studenten hun diploma. ■ *Olmo Linthorst*

FOTO: KEES RUITEN

Thom de Graaf:
**'IK GELOOF
ECHT DAT HET
HBO DEUGT'**

**VOORMALIG D66-VOORMAN, MINISTER, VICEPREMIER EN BURGE-
MEESTER THOM DE GRAAF TROK ZICH NIETS AAN VAN DE NEGATIEVE
PUBLICITEIT OVER HET HBO. Hij volgde zijn hart toen hij (per 1 febru-
ari 2012) voorzitter van de HBO-raad kon worden. Het hoger onderwijs
stond al langer op zijn verlanglijstje, in ieder geval sinds hij aftrad als minis-
ter voor Bestuurlijke Vernieuwing in 2005. 'Toen deze functie voorbijkwam,
heb ik mezelf afgevraagd: vind ik het leuk en valt er wat te doen? Op beide
vragen was het antwoord 'ja'. Natuurlijk had hij liever eerst zijn burge-
meesterstermijn van zes jaar volgemaakt. 'Maar ik zeg altijd: mensen wach-
ten wel op functies, maar functies niet op mensen.'
Verder lezen? Op profielen.hr.nl vind je de XL-versie van dit interview
met Thom de Graaf.**

CIJFERS: **2.000.000** Tussen 2011 en 2016 moeten
ruim 2 miljoen arbeidskrachten
vervangen worden.

4,1 Dat is 4,1% per jaar.

3,1 En dat kan terug naar 3,1% als
de pensioengerechtigde leeftijd
wordt opgetrokken naar 67.

2 op de 10 'baanopeningen' ontstaan
door een uitbreidingsvraag.

8 8 op de 10 door een
vervangingsvraag.

1.695.000 schoolverlaters stromen tot 2016
de arbeidsmarkt op.

BRON:
De arbeidsmarkt naar opleiding
en beroep tot 2016, ROA

**BEST GELEZEN
OP DE SITE
HROOSTER.NL
MOET BETER.
KÁN OOK BETER**

**DRIE VERSCHILLENDE ROOSTERS
MOEST INFORMATICA-STUDENT
SANDER DALEMANS CHECKEN.**
Van z'n klas, z'n keuzevakken en
z'n minor. Niet handig vond hij
en dus besloot hij er in 2009 iets
voor te programmeren. **Inmiddels
draait het programma voor
de hele hogeschool en telt het
zo'n 4000 actieve gebruikers.**
Maar de gebruiksvriendelijkheid
kan beter en de informatie is
niet 100 procent betrouwbaar.
Roostersite HRooster.nl moet
beter vinden de studenten van
de medezeggenschapsraad.
Verbeteren kan ook, stelt HRooster-
bedenker Sander Dalemans,
maar dan moet hij wel de juiste
roosterinformatie ontvangen. Het
overleg is gaande. **Meer lezen?**
**Zoek op profielen.hr.nl
naar 'roosters'.**

STOP SCHOOLVERZUIM!

**HET TEGENGAAN VAN
SCHOOLVERZUIM OP HET MBO IN
ROTTERDAM WAS DE OPDRACHT
VAN EEN GROEP I-LAB-
STUDENTEN VAN DE
HOGESCHOOL ROTTERDAM.**

Zij ontwikkelden een module
(twee interactieve lessen en een
website) om mbo-jongeren te in-
formeren over wat een leerplicht-
ambtenaar doet en wat de gevol-
gen van schoolverzuim zijn. **Het
doel van de lessen is de leerlingen
bewustmaken van de kansen die
zij krijgen en hen te motiveren
om een startkwalificatie te beha-
len.** Deze opdracht werd gegeven
en begeleid door het Jongerenlo-
ket Rotterdam en enkele docenten
van de HR. Het is nog niet zover
dat de module al in de praktijk
wordt ingezet.

De I-labstudenten die de module
'tegenaan schoolverzuim' ontwikkelden.

**CARTOON VAN JOOST VAN WOERDEN
4e JAARS ILLUSTRATIE, WDKA, HR**

Arbeidsmarkt pabo-studenten verslechtert. Of toch niet?

**HET KABINET VERSTOORT DE ARBEIDSMARKT VOOR
DOCENTEN in het basisonderwijs door te bezuinigin-
gen op het speciaal onderwijs, vindt de Algemene
Onderwijsbond.** Door teruglopende leerlingenaantal-
len verdwijnen tot 2020 naar schatting ongeveer
4800 banen, schrijft Het Onderwijsblad op basis van
CBS-prognoses. **De afgelopen twee jaar zijn al twee-
duizend banen in het basisonderwijs verdwenen.**
Fred Feuerstake, directeur van het Instituut voor Le-
rarenopeidingen van de HR, kan deze berichten niet
goed plaatsen. 'Wij hebben regelmatig contact met

twaalf schoolbesturen in onze regio en vanuit die
hoek heb ik nog geen geluiden gehoord over een ver-
slechtering van de arbeidsmarktpositie van leer-
krachten in het basisonderwijs. Wel is het zo dat veel
van onze studenten als invalkracht beginnen, maar
dat mondt meestal uit in een vaste aanstelling. **Van-
wege de aangekondigde bezuinigingen op het pas-
send onderwijs houden we de bewegingen op de ar-
beidsmarkt natuurlijk wel goed in de gaten.'**
Volgens minister Van Bijsterveldt van Onderwijs stijgt
de vraag naar onderwijzers vanaf 2015 weer.

EERSTE PRIJS essaywedstrijd!

**MONIQUE VAHEDI NIKBAKHT
EN ADRIAAN VISSER,** beide
werkzaam bij het kenniscent-
rum zorginnovatie van de HR,
wonnen de eerste prijs van de
wedstrijd 'innovatie en
ketenzorg' met hun essay
over aanpassingen die nodig
zijn in de ketenzorg aan
patiënten met een levens-
bedreigende ziekte.

De onderzoekers wonnen een
geldbedrag van 2000 euro en
plaatsing in het *Tijdschrift
voor Gezondheidswetenschap-
pen*. Daar is het artikel begin
april 2012 te lezen.

FOTO: LEVIEN WILLEMS

Minister De Jager op RDM Campus

**Ongeveer honderd lio-studenten
(leraar in opleiding) economie van
verschillende hogescholen verza-
melen zich onlangs voor de eerste
lio-dag van het jaar op RDM Cam-
pus. 'Special guest' minister van
Financiën Jan Kees de Jager open-
de de dag met een presentatie en
sprak de aanwezige studenten toe
over de economische crisis.** 'Dit
kabinet wil geen lastenverzwaring,
dat levert niets op', zei De Jager in
februari. Of hij op dit standpunt is
teruggekomen kun je dagelijks le-
zen in de krant. Wat De Jager ver-
der met de studenten besprak, over
hypotheekrenteaftrek, lastenver-
zwaring en de pensioengerechtigde
leeftijd, kun je lezen op profielen.hr.nl. Zoek op 'Jager'.

NIEUW: HET REVALIDATIEHOTEL

Vlaktbij Zuidplein moet in 2014 een revalidatiehotel verrijzen, een instelling die de gastvrijheid van een hotel combineert met de beste zorg. Maar hoe geef je dat vorm? Twaalf studenten van de I-lab Zorg Slimmer Beter bogen zich over dit vraagstuk en kwamen met dertig creatieve plannen.

BEELD: ANNET SCHOLTEN

PROFIELEN WAS ERBIJ TOEN HET DIGITALE ONTWERP VAN HET REVALIDATIEHOTEL WERD OPGELEVERD aan de directie van opdrachtgever Laurens, een zorgorganisatie met een breed aanbod voor ouderen. Met de digitale lift kun je zes etages bezoeken en daar kamers betreden die vol zitten met creatieve ideeën die van het revalidatiehotel een *healing environment* moeten maken. Hans Stravers, directeur Innovatie & Ontwikkeling van Laurens, was de eerste die mocht kiezen welke etage hij wilde bezoeken. Op de derde vond hij het gewichtenspel. Gewichtjes in de muur zijn onderdeel van een spel dat een beetje lijkt op de Wii. Spelenderwijs bewegen de revalidanten zo ook buiten de therapie om. Een andere aanwezige koos voor 'geur'. 'In verpleeg- en verzorgthuizen en in revalidatiecentra ruikt het niet altijd even lekker en daar is wat aan te doen', licht een van de studenten toe. 'Er zijn bijvoorbeeld geurcomputers die je naar eigen behoefte kunt programmeren of kunt aansluiten op een centraal ventilatiesysteem.'

NIETS IS ONMOGELIJK

Om hun digitale revalidatiehotel te realiseren deden de studenten (ergotherapie, logopedie, gezondheidszorgtechnologie en communicatie & multimediadesign) literatuuronderzoek, namen ze interviews af en bezochten instellingen die al een interactieve omgeving hebben, zoals het Scheepvaartmuseum in Amsterdam. Door deze voorbereiding leerden ze dat er in 2060 naar verwachting 4,5 miljoen ouderen in Nederland zullen zijn. **De behoefte aan zorg zal toenemen en zorginstellingen zullen zich waarschijnlijk steeds meer gaan specialiseren.** Het concept van het revalidatiehotel speelt daarop in.

Probeer je niet te laten leiden door onmogelijkheden, kregen de studenten van hun docenten mee. En alhoewel dat een moeilijke opdracht was - 'Je denkt toch al snel: dat kan helemaal niet, of: dat zal wel te duur zijn. Zonder grenzen denken is moeilijk, daar hebben we echt mee geworsteld' - kwam de creativiteit wel goed los. Wat te denken van een loopband met instelbaar uitzicht bijvoorbeeld of van interactieve leuningen die oplichten bij aanraking, een rolstoel-tafel of een voorleesstoel?

Zowel directeur Stravers, als lector Marleen Goumans waren 'zwaar onder de indruk van wat de studenten lieten zien'. Stravers: 'De studenten hebben dwars door onze organisatie heen gedacht. Dat is knap.' En Goumans: 'Dit is nou wat we bedoelen met praktijkgericht onderwijs en onderzoek.'

Bij de presentatie waren ook verpleegkundigen en teamleiders aanwezig. Zij waren met name enthousiast over de vouchers voor het buurtrestaurant - 'zo stimuleer je de mensen op een leuke manier om naar buiten te gaan' - geurcomputers, de rijdende boekenkasten en de stoeltjeswand. Maar de verlichte trapleuningen, dat kan niet, concluderen zij. 'Nee, trek dan de Haldol (kalmeringsmiddel, red.) maar uit de kast. Mensen die revalideren, soms na een hersenbloeding, moeten als ze traplopen *juist niet* geprikkeld worden. En ook die afscheidswand: doe maar niet. Daarmee maak je het voor agressieve familieleden veel te makkelijk om hun ongenoegen te uiten.' En zo kwamen, bij de mensen die hun handen aan het bed hebben, creativiteit en realiteit weer bij elkaar. ■ *Dorine van Namen*

*Wil je het revalidatiehotel bezoeken?
Ga dan naar Zorgslimmerbeter.hr.nl/collage*

Voorzitter Alex Scherphof zit in het midden aan de bar.

FOTO: FRANS HANSWIJK

UIT DE BEZEMKAST STUDENTENVERENIGING SATIS WIL HR VEROVEREN

De glorie-dagen van de HR-studentenverenigingen Augustijn en Thonis liggen alweer een tijd achter ons. **Een kleine groep ambitieuze studenten wil het vacuüm vullen en richtte Satis op.** In april bestaat de studentenvereniging een jaar.

WEINIG EERSTEJAARS ZULLEN ZO BRUTAAL ZIJN OM EIGENHANDIG EEN STUDENTENVERENIGING OP TE RICHTEN BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL. Student technische informatica Alex Scherphof deed het in april 2011 en meldde de directie van CMI (communicatie, multimedia en informatietechnologie) daarna: 'Jullie zijn een vereniging rijker.' Alex en zijn medebestuurders kregen een treurige bezemkast in de uithoek van Academieplein toegewezen als 'verenigingskamer'. De facilitaire dienst kreeg na verloop van tijd medelijden met de jongens en hielp ze om het kamertje op te knappen en uit te breiden.

BIER 1 EURO

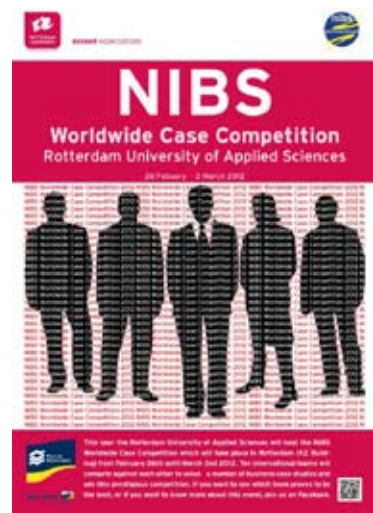
Satis telt op dit moment dertig studenten, maar het ontbreekt de vereniging niet aan ambitie. Het veelkoppige bestuur (een externe pr-manager, een interne pr-manager, een communicatiemanager, een secretaris, een penningmeester, een feestcommissiemanagement en een excursiemanagement) probeert uit alle macht studenten op en buiten Academieplein te overtuigen van het nut en de lol van hun vereniging. Satis is inmiddels uit de - opgeknapte - bezemkast gegroeid en heeft een ruimere kamer mét biljart toebedeeld gekregen.

Satis is vast van plan om het goede voorbeeld te geven. Geen blote dames aan de muur, geen wilde ontgroeningen en het meubilair wordt niet gesloopt. Satis biedt studieondersteuning en wil in de toekomst korting op boeken faciliteren. Maar er valt ook lol te beleven. Er zijn maandelijkse pokeravonden en sinds februari is er in de soos onderin het gebouw elke donderdag een borrel ('Bier één euro!'). Daarnaast kunnen studenten ook terecht voor bijles- en heeft Satis de organisatie van de verplichte tweedejaarscursus van CMI op zich genomen. Alex: 'En we hebben ook al een commerciële sponsor, detacheringsbureau KP&T.'

Alex heeft er alle vertrouwen in dat Satis het komende jaar op de hele hogeschool meer bekendheid zal krijgen. Hij steekt in ieder geval al zijn tijd in de vereniging. Er zijn wilde plannen genoeg: **Satis wil afdelingen op alle locaties van de HR, een eigen introkamp en sponsordeals met grote bedrijven** ('Er zijn contacten, maar er is nog niks zeker'). Aan de inzet van de bestuursleden zal het niet liggen. ■ *Sabine Schipper*

www.sv-satis.nl

Pitchen tegen studenten uit 5 landen

Strak in het pak een strenge raad van bestuur overtuigen van jouw businessplan. **Terwijl de concurrentie druk overlegt op de gang voor hún perfecte pitch.** Het team van de Hogeschool Rotterdam streed tegen twintig internationale studententeams tijdens de spannende *case competition* van het Network of International Business Schools (NIBS).

'NICE TO MEET YOU, I AM JENNIFER.' DE RAAD VAN BESTUUR KRIJGT EEN KORDATE HANDDRUK van Jennifer Mitchell. In het dagelijks leven is Jennifer commerce-studente aan de Canadese Memorial University. Maar tijdens de case competition van NIBS in Rotterdam is ze een stijlvolle, gedreven zakenvrouw van het fictieve bedrijf Memorial Consultancy.

Het doel van Jennifer en haar medestudenten is om het Aziatische autobedrijf Mahindra&Mahindra ervan te overtuigen hoe het in Zuid-Afrika zoveel mogelijk geld kan verdienen. Tegelijkertijd geeft een ander team zijn presentatie in de kamer ernaast in de hoop Memorial Consultancy af te troeven. De studenten strijden in twee teams tegen elkaar en de winnaar gaat door naar de volgende ronde waar een nieuwe case wacht. Hoe zou het Havenbedrijf het beste honderd hectare van Maasvlakte 2 kunnen inrichten bijvoorbeeld.

VERGETEN TE ETEN

Terwijl de raad van bestuur de deuren sluit om te bespreken welk van de twee teams gewonnen heeft, staan twee andere teams alweer in de startblokken voor hún Mahindra&Mahindra-case. Het team van de Hogeschool Rotterdam strijdt tegen studenten van de Deense International Business Academy. **Vierdejaars bedrijfseconomie Roxanne van Geest (25) en Marjolein Hesselink (21), derdejaars bedrijfskunde, kijken gespannen om zich heen of ze al naar binnen mogen.** Het team met twee excellente studenten uit de honours class werkt al vanaf december aan een paar cases per week ter voorbereiding op de case competition. Geen overbodige luxe want voor de verschillende cases tijdens de competitie – met als onderwerpen social media en duurzaamheid – krijgen de studenten maar drie tot vier uur de tijd. Marjolein en Roxanne vergeten zelfs te eten. Niet raar, want ze hebben vier uur om erachter te komen of het fictieve bedrijf Mahindra&Mahindra het beste auto's uit India naar Zuid-Afrika kan importeren, of dat het beter is om voor een 'hub' of een eigen fabriek op Afrikaanse bodem te gaan.

PLEITEN VOOR EEN 'HUB'

Tijdens de presentatie wordt hun keuze duidelijk. Het team pleit gepassioneerd voor een 'hub', een soort grote opslagplaats voor auto's. 'Want mensen in Zuid-Afrika willen graag een Aziatische auto omdat ze Afrikaanse auto's niet vertrouwen', licht Roxanne hun keuze toe. Overtuigend cijfermateriaal volgt.

Roxanne heeft rode wangen als ze op de gang wacht op het juryoordeel.

'Hoe ging het bij jullie?', vraagt Amanda Nielsen van het Deense team aan Marjolein. 'Goed', zegt ze. 'En bij jullie?' 'Ik wist niet hoe we al die informatie in twintig minuten moesten proppen.' Als de Deense weg is, zegt ze tegen een medestudente: 'Als we niet van hen winnen, ga ik in je oor gillen.'

Roxanne grinnikt de spanning weg. Ze mogen weer naar binnen. De jury prijst hun consistente verhaal en beloont ze met zeven punten. Ze winnen van de Denen om uiteindelijk zesde te worden. Lachend en *high fives* makend komen ze naar buiten. 'Ik ben normaal altijd zo'n stresskip', zegt Marjolein. **'Maar in deze competitie zijn we echt gegroeid als team. In het begin wisten we niet goed waar we moesten beginnen. Nu brengen we een overtuigend verhaal.'**

Ze leerden niet alleen veel van de onderlinge samenwerking, maar ook van de andere teams. 'Bij de anderen zagen we hoe goed een tijdslijn en grafieken werkten. Daar hebben we veel van opgestoken', zegt Marjolein.

NIEUWE VRIENDEN

Grote bedrijven als het Havenbedrijf Rotterdam en baggerbedrijf Van Oord vormden de jury die bepaalde dat het team van Missouri State University de wedstrijd wint met een strategisch plan voor de afdeling productontwikkeling van Nokia Denemarken. Teamlid Mitchell Brunson is vol lof over de competitie en Rotterdam. 'De cases waren uitdagend. We moesten iedere keer weer met een creatieve oplossing komen. We hebben geen enkele keer achterover kunnen leunen. **Het was een eer om te winnen want de andere teams waren ook erg goed.** Maar het beste van de week was dat we nieuwe vrienden maakten en een nieuwe stad en cultuur leerden kennen.' ■ Martine Zeijlstra

NIBS WORLDWIDE CASE COMPETITION

The Worldwide Case Competition wordt georganiseerd door het Network of International Business Schools (NIBS). NIBS gelooft dat de internationalisering van business en de globalisering van de economie essentiële elementen zijn bij de ontwikkeling van managementvaardigheden. De case competition wordt ieder jaar door een andere instelling georganiseerd. Dit keer was het de beurt aan de Hogeschool Rotterdam. Twintig teams excellente bachelorstudenten uit de Verenigde Staten, Canada, Ierland, België, Denemarken en Nederland namen het tegen elkaar op bij de oplossing van business cases. Studenten van de Hogeschool Rotterdam namen al voor de vierde achtereenvolgende keer deel.

Voor je minor naar een ontwikkelingsland

WERKEN MET PROSTITUEES EN MISHANDELDE KINDEREN

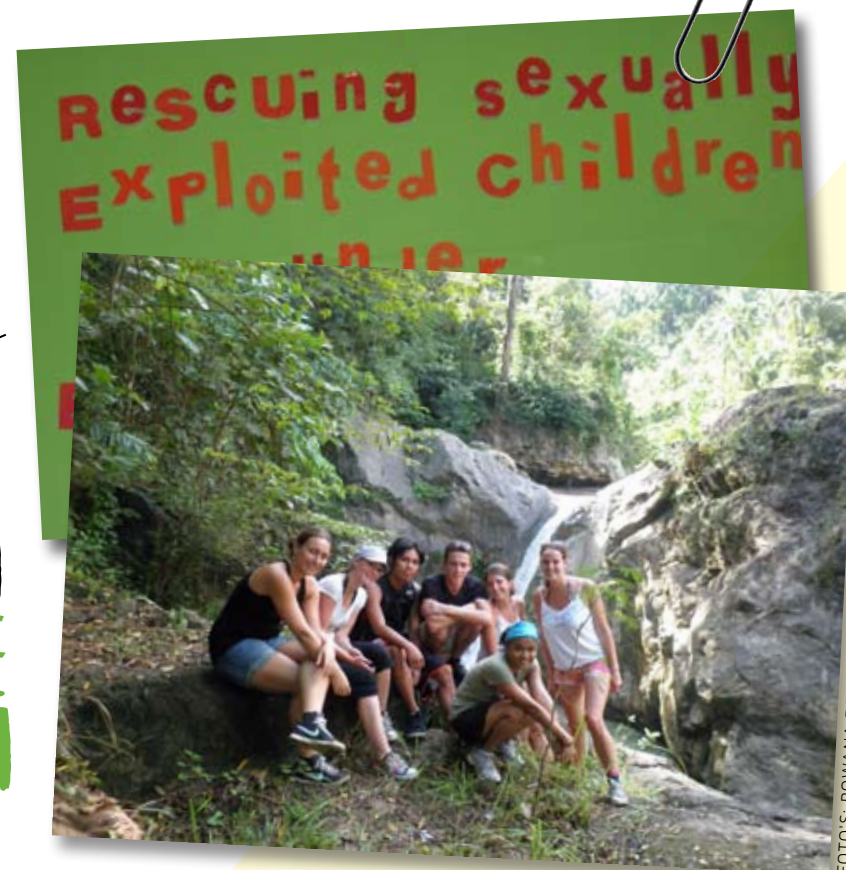

FOTO: S. ROWANA DE VRIES

DE FILIPPIJNEN. Hagelwitte stranden en kleurrijke koraalriffen, maar ook armoede en onveiligheid. **Voor de hogeschoolbrede minor international aid & development verbleef Rowana de Vries vijf weken in het ontwikkelingsland. Daar liep ze stage bij Forge, een instelling voor (ex-)prostituees en mishandelde kinderen.**

SAMEN MET VIJF STUDENTEN SOCIAAL-PE-DAGOGISCHE HULPVERLENING (SPH) VERBLEEF COMMUNICATIESTUDENT ROWANA IN CEBU CITY, de tweede stad van het land, in een twee-onder-een-kapwoning van Forge. Ernaast woonden twintig meiden tussen de twaalf en zeventien jaar. 'Zij zitten daar omdat ze mishandeld of verkracht zijn, of bijvoorbeeld werkten als prostituee.'

SLOPPENWIJKEN

'In Cebu City heeft Forge ook een activiteitencentrum. Daar kunnen meisjes dagelijks terecht om lol te hebben of hun verhaal te vertellen.' Ook in Lapu-Lapu City, twintig kilometer verderop, staat zo'n activiteitencentrum. 'Voor mijn stage bij Forge moest ik kijken naar de communicatie tussen de meisjes en de instelling en bedenken hoe dat beter kan. De opdrachten vanuit de minor waren voor elke opleiding anders.' Volgens Rowana is er voor iedere opleiding alleen al in Cebu City meer dan genoeg te doen. **De stad bestaat voor het grootste gedeelte uit sloppenwijken, terwijl er in 2007**

al 800.000 inwoners waren, een kleine 200.000 meer dan Rotterdam. 'Als toerist zie je het land uit de vakantiebrochure, niet de ellende en corruptie. Via deze minor wilde ik mijn ogen laten openen.'

'ZE VERKOCHTEN ZICHZELF'

En dat gebeurde. De verhalen van de meisjes waren indrukwekkend, hartverscheurend soms. Rowana mocht bij de gesprekken tussen de spher's en de meisjes aanwezig zijn. 'Zo hoorde ik het verhaal van een zeventienjarige. Heel jong sloot ze zich aan bij een *gang* na lange tijd mishandeld te zijn door haar familie. Als jongen word je door de hele *gang* in elkaar geslagen. Als meisje mag je kiezen: in elkaar geslagen worden of met iedereen seks hebben.' Ook de verhalen over meisjes die zichzelf 'verkochten' in bars deden de ronde. 'De spher's zijn in die bars geweest. Ze vertelden mij dat ze een man zagen weggaan met vier meisjes. Heel waarschijnlijk minderjarigen.' Contact met de meiden uit het huis heeft ze niet meer. 'Van tevoren moesten we een

verklaring tekenen dat we sociale afstand zouden houden. Dus niemand voortrekken, adopteren of toevoegen op Facebook.' Eenmaal terug in Nederland stuurde Rowana haar verslag naar de instelling. **'Ik heb onder andere aanbevolen dat de twee sociaal werkers op verschillende tijdstippen aanwezig zijn in het huis [van Forge, red.].** Dat is beter voor de meiden omdat de huismoe-ders die nu voor ze zorgen een probleem zijn: ze zijn laaggeleerd en trekken meiden voor.' ■ *Melissa Smink*

VEILIG NAAR HET BUITENLAND

De HR is verantwoordelijk voor de veiligheid van haar studenten in het buitenland. Daarom mogen ze niet alleen vertrekken. Ook wordt er wekelijks contact gehouden via de mail. Rowana de Vries betaalde haar minor-stage zelf (reis- en verblijfkosten), 1600 euro in totaal.

STUDIESTRESSSSSS

VIER OP DE TIEN STUDENTEN HEBBEN WELEENS LAST VAN STUDIESTRESS.

Zo erg dat hun privéleven eronder lijdt. En een op de drie HR-studenten laat zich beïnvloeden door de langstudeerwet en wil na de bachelor geen master of andere opleiding meer volgen.

DIT BLIJKT UIT EEN GEZAMENLIJKE ENQUÊTE NAAR STUDIEDRUK VAN TIEN UNIVERSITEITS- EN VIJF HOGESCHOOLBLADEN, waaronder Profielen. Aanleiding hiervoor was de naderende invoering van de langstudeerboete, waardoor er meer druk op de student komt te staan om op tijd af te studeren. De hoger onderwijsinstellingen bevroegen gezamenlijk 5.497 studenten naar hun studieplannen, activiteiten naast hun opleiding en studiestress. 2.144 van hen volgen een hbo-opleiding, 500 van hen doen dat op de Hogeschool Rotterdam.

Uit deze enquête blijkt dat acht procent van de hbo- en wo-bachelors zegt helemaal af te zien van een masteropleiding, zes procent gaat er toch één doen en vier procent twijfelt nog. Omgerekend betekent dit dat veertigduizend bachelorstudenten hun opleiding beknotten. Overigens is een masteropleiding voor hbo'ers minder gebruikelijk (een derde) dan voor universitaire studenten (68 procent). Vooral hbo-studenten laten zich in hun keuze voor een vervolgstudie leiden door angst voor de langstudeerboete. Een op de drie HR-studenten wil na de bachelor geen master of andere opleiding meer volgen of twijfelt daar nog over. Dat is vooral het geval bij de opleidingen in de richtingen taal en communicatie (55 procent) en gezondheid (vijftig procent). Bij natuur- en techniekstudenten van de HR ligt dat anders: 32 procent van deze groep zegt te twijfelen over doorstuderen.

vrouwen en uitwonenden stressen meer

Veertig procent van de respondenten geeft aan last te hebben van studiestress. Bij studenten met een half jaar tot een jaar studievertraging loopt dat op tot zestig procent. Hoe ziet die stress eruit? **De vijfhonderd bevraagde hogeschoolstudenten slapen slecht (51 procent), piekeren (56 procent), lijden aan faalangst (41 procent) en uitstelgedrag (41 procent).** Dat komt redelijk overeen met de landelijke hbo-cijfers. Op de HR drinkt elf procent veel en blowt acht procent om stress te verminderen. Dat is wel hoger dan het landelijk gemiddelde van tien en zes procent.

Op de HR wordt het meest gestrest bij mode, kunst en design en de sociale opleidingen. Vrouwen hebben meer last van stress dan mannen. En woon je in een studentenhuus of bezit je een eigen huis? Dan is de kans groot dat je veel stress over je studie. Samenwonenden en thuiswonenden ervaren de minste stress. De enquête ging overigens niet in op eventuele relatiestress of problemen binnen het gezin.

STUDIESTRESS	HR	Landelijk
• mode, kunst en design	57%	
• lerarenopleiding en pabo	38%	
• sociale opleidingen	57%	45%
• medisch en gezondheid	56%	40%
• taal en communicatie	44%	31%
• natuur en techniek	42%	33,5%
• economie en management	38%	35%

Voor mode, kunst en design, lerarenopleiding en pabo zijn geen landelijk cijfers bekend. De andere hogescholen hebben ofwel geen opleidingen die hier onder vallen, of geen studenten van die opleidingen kunnen vinden voor de enquête.

staatssecretaris niet onder indruk

Staatssecretaris Zijlstra tilt niet zo zwaar aan die studiestress van vier op de tien studenten. 'Een beetje stress is helemaal niet erg, daar krijg je straks als je werkt ook mee te maken', reageert hij. 'Het is ook persoonlijk: De een kan meer druk aan dan de ander. Het kan betekenen dat je op je tenen loopt en meer doet dan je aankan. Dan is het misschien verstandig een stapje terug te doen.' En Zijlstra vindt het ook niet erg als de langstudeerboete bachelorstudenten van een master weerhoudt. 'De langstudeermaatregel beoogt juist een bewustere studiekeuze', zegt hij. 'Deze studenten kunnen later altijd nog besluiten of ze een masteropleiding willen gaan doen.' Dit antwoord was voor Tweede Kamerlid Tanja Jadnanansing van de PvdA reden om vier ijzige Kamervragen te stellen. 'Is het beter of slechter voor de Nederlandse economie als studenten afzien van het volgen van een masteropleiding?', wil zij van Zijlstra weten. 'Hoeveel economische schade loopt de Nederlandse economie op door de door u gewaardeerde "bewuste keuze" van duizenden jongeren om niet door te studeren? Hoeveel werkgevers beschouwen een universitaire bachelor als een afgeronde opleiding waarmee afgestudeerden een goede baan kunnen bemachtigen? Acht u het voortijdig stoppen met een vwo-opleiding ook een "bewuste keuze" of hecht u er bij andere opleidingsvormen wel aan dat studenten ze voltooien?' Staatssecretaris Zijlstra beantwoordt deze vragen waarschijnlijk eind april. ■ *Melissa Smink/HOP*

De enquête werd afgenomen door de redacties van bladen van tien verschillende universiteiten en vijf verschillende hogescholen. Naast Profielen deden onder andere Resource (Wageningen University en hogeschool van Hall Larenstein), Sax (Saxion Hogeschool), Trajectum (Hogeschool Utrecht) en H/Link (Haagse Hogeschool) mee.

ILLUSTRATIE: ROBIN BREMER

LEIDER GEZOCHT M/V

In juni neemt de hogeschool afscheid van collegevoorzitter Jasper Tuytel. Na vijftien jaar leiding te hebben gegeven aan de Hogeschool Rotterdam gaat hij met pensioen. Welke ideeën hebben medewerkers over het profiel van de nieuwe voorzitter?

JAN STREUMER Lector versterking beroepsonderwijs

WELK TYPE LEIDER HEEFT DE HR NODIG?

'Een leider moet *inspirerend*, *visionair* en *motiverend* zijn. Maar er moet ook een hogeschool gemanaged worden. De nieuwe leider moet een goed manager zijn, de juiste strategie kiezen om de organisatiedoelen te halen. Er lopen hier dertigduizend studenten rond die een diploma willen halen dat de toets der kritiek doorstaat. De nieuwe voorzitter moet ervoor zorgen dat de HR onderwijs aanbiedt dat studenten stimuleert, waardoor ze niet uitvallen. Daarom is het belangrijk dat hij of zij het onderwijs van binnen en van buiten, en uit eigen ervaring kent.'

MAN OF VROUW?

'De beste.'

WIE VIND JIJ EEN GESCHIKTE KANDIDAAT?

'Zonder namen te noemen, zou ik willen zeggen dat een nieuwe leider een uitgebreid netwerk moet hebben, natuurlijk in Rotterdam maar wat mij betreft ook in de rest van het land en internationaal. De HR zou de blik wat meer naar buiten mogen richten zonder dat haar maatschappelijke functie voor Rotterdam onder druk komt te staan. Een internationale oriëntatie kan een extra dimensie geven aan ons onderwijs.'

WAT IS HET EERSTE DAT JE ZOU AANPAKKEN ALS JIJ DE NIEUWE COLLEGEVOORZITTER ZOU ZIJN?

'Het onderwijs verbeteren, zonder het weer op zijn kop te zetten. Door bijvoorbeeld binnen het Rotterdams Onderwijsmodel (ROM) de theoretische en de praktische leerlijnen meer met elkaar te verbinden. Dat is wel het idee achter het ROM, maar dat kan nog veel beter. We leiden als beroepsonderwijs op voor de arbeidsmarkt, maar de onderwijswereld en het werkveld sluiten nog niet goed genoeg op elkaar aan. We moeten studenten opleiden tot professional, *samen met het bedrijfsleven*.'

SEYMA MUSTU Tweedejaars pedagogiek en sgrmr-lid

WELK TYPE LEIDER HEEFT DE HR NODIG?

'De nieuwe leider moet betrokken zijn, erbovenop zitten en veel onderwijservaring hebben. Het moet ook iemand zijn die praat en luistert, en contact heeft met de werkvloer. Met docenten en studenten. Als je goed luistert, kun je veel kleine problemen snel oplossen.'

MAN OF VROUW?

'Ik zie liever een vrouw. Vrouwen kijken intensiever, mannen kijken globaler. Ik weet zeker dat een vrouw het anders zou doen dan een man en ik wil weleens zien hoe een 'zij' het aanpakt.'

WIE VIND JIJ EEN GESCHIKTE KANDIDAAT?

'Dat kan ik niet beoordelen. Daar heb ik nog geen ervaring mee.'

WAT IS HET EERSTE DAT JE ZOU AANPAKKEN ALS JIJ DE NIEUWE COLLEGEVOORZITTER ZOU ZIJN?

'Ik heb veel positieve ervaringen met de HR in de twee jaar dat ik hier studeer. Ik denk wel dat sommige dingen steviger kunnen worden aangepakt. Dat zijn vaak kleine dingen die relatief makkelijk op te lossen zijn. Zoals roosters die te laat komen of een rooster waarbij je bijna geen pauze hebt en niet kunt eten. Ook zou ik de digitalisering verder doorvoeren. We gebruiken nu heel veel papier, terwijl je ook op tablets kunt lezen. Ik zou verder geen grote reorganisaties doorvoeren. Zoals het nu is, is het best goed.'

■ Olmo Linthorst

**'RECALCITRANTE
GEESTEN MAAKTEN
DE ACADEMIE BIJNA
NOOIT AF'**

Tekst: Esmé van der Molen Fotografie: Levien Willemse

W

*Al meer dan 200 jaar wordt in Rotterdam tekenonderwijs gegeven. Wat begon als een particulier initiatief van heren van stand, werd een beroepsopleiding voor ambachtsjongens die in de avonduren naar school gingen om hogerop te komen. Kunsthistoricus **Wilma van Giersbergen** schreef een boek over de boeiende geschiedenis van de huidige Willem de Kooning Academie.*

KUNSTHISTORICUS WILMA VAN GIERSBERGEN IS IN 2003 GEPROMOVEERD OP HET TEKENONDERWIJS VOOR DE 'NUTTIGE' KUNSTEN IN DE NEGENTIENDE EEUW. Zonder die voorkennis zou het een 'godsgruwel' zijn geweest om dit boek over de geschiedenis van de Rotterdamse kunstacademie te schrijven. Bij het bombardement in 1940 ging het gehele academiearchief in vlammen op. Van Giersbergen moest het doen met twee kasboeken uit de achttiende en negentiende eeuw, jaarverslagen en redevoeringen, maar vooral met secundaire bronnen.

WAT HEEFT U MEEST VERBAASD BIJ HET BESTUDEREN VAN DE GESCHIEDENIS VAN DE ROTTERDAMSE ACADEMIE?

'Dat is de ononderbroken lijn van 1773 tot heden. De academie is begonnen als tekengenootschap, aan grote veranderingen onderhevig geweest en verschillende malen gefuseerd, maar wel steeds blijven bestaan. Dat is lang niet in alle steden met kunst- en nijverheidsscholen zo geweest. **Een van de verklaringen voor die stevige voet aan de grond is dat Rotterdam eigenlijk geen florissant kunstklimaat kende.** De koopmannen waren geen kunstkopers en er was ook geen mogelijkheid om exposities te organiseren. Daarom kreeg de academie een bepalende rol in het culturele leven. Er werden verkooptentoonstellingen onder de titel *Levende Meesters* georganiseerd, en ook waren er exposities met werk van studenten en afgestudeerden. Dat waren populaire uitjes. Iedereen die iets voorstelde in de stad wilde daar gezien worden. De academie was dus veel meer dan een opleidingsinstituut.'

WAT OOK OPVALT, IS DAT ROTTERDAM AL VANAF DE START DE EMANCIPATIE VAN MINDER VERMOGENDE JONGENS EN LATER OOK VROUWEN HOOG IN HET VAANDEL DROEG.

'Dat klopt. Het bestuur van het tekengenootschap bestond uit mannen uit de hogere sociale klasse. In dat milieu hoorde het bij een goede opvoeding om kinderen te leren tekenen. Maar voor de zonen van ambachtslieden was het volgen van een opleiding een manier om een betere positie te krijgen. **Zij waren dan ook niet bezig met "mooi tekenen", maar met "nuttig" tekenen, zoals lijntekenen, perspectief en anatomie.** De bestuursleden hadden oog voor de kansen van deze jongens en zagen dat er behoefte was aan goedopgeleide ambachtslieden.

Toen de academie in 1851 werd omgedoopt tot Academie van Beeldende Kunsten en Technische Wetenschappen, werden ook gelijk de deuren opengezet voor vrouwen. Ze kregen dezelfde lessen als jongens, behalve in de hoogste klas. In tegenstelling tot de jongens mochten de meisjes niet tekenen naar mannelijk naakt model. In het begin was het aandeel vrouwen mondjesmaat. **Pas toen de academie zich na 1884 meer ging richten op de kunstnijverheid nam het aantal vrouwelijke leerlingen flink toe.'**

DE ACADEMIE WAS NOG NIET DE KUNSTACADEMIE ZOALS WE DIE NU KENNEN. DE LEERLINGEN KREGEN VOORAL EEN PRAKTISCHE OPLEIDING WAARMEE ZE BIJVOORBEELD ALS TIMMERMAN AAN DE SLAG KONDEN. WIE WAREN DIE LEERLINGEN UIT DE BEGINTIJD?

'Opvallend is dat 99 procent van de leerlingen afkomstig was uit de ambachtsklasse, een trotse beroepsgroep die maatschappelijk hoger in aanzien stond dan de arbeidersklasse. Alle jongens werkten overdag, zes dagen per week, en gingen dan in de avonden naar de academie. De leerlingen moesten schoolgeld betalen, maar als ze konden aantonen dat hun ouders niet draagkrachtig genoeg waren, werd het schoolgeld kwijtgescholden of kregen ze korting. De Rotterdamse academie had aardig wat armere leerlingen die gratis onderwijs genoten.'

HET STUDIERENDEMENT, VANDAAG DE DAG EEN HOT ITEM, STELDE IN DIE TIJD NIET VEEL VOOR.

BIJNA NIEMAND MAAKTE DE ACADEMIE AF.

'Soms kwam dat doordat de ouders het schoolgeld niet meer konden betalen, soms moesten de leerlingen overdag te hard werken. **De waarde van de opleiding werd ook niet alleen afgemeten aan het diploma.** De Rotterdamse gemeenschap was heel klein. De stad is pas gaan groeien nadat de haven in 1872 uitbreidde met de Nieuwe Waterweg. Iedereen kende elkaar en men wist echt wel of een jongen al een tijdje op de tekenschool zat. Hij kon dan, ook zonder diploma, in de werkplaats een betere functie krijgen. Vergeet niet dat het opleidingsniveau van veel jongeren in die tijd heel laag was. Met twee of drie jaar tekenschool was je al een hele pief.'

IN HET VERLENGDE HIERVAN LIGGEN DE ZORGEN OVER SCHOOLVERZUIM. DAT WAS IN

1773: oprichting van het particuliere Tekengenootschap Hierdoor tot Hooger
1851: tekengenootschap wordt gemeentelijke instelling Academie van Beeldende Kunsten en Technische Wetenschappen
1870: de disciplines 'kunst' en 'technische wetenschappen/bouwkunde' lopen steeds meer uit elkaar. Van Giersbergen concentreert zich op beeldende kunsten
1884: invoering vak kunstnijverheid
1940: bombardement op Rotterdam, verwoesting academiearchief
1988: academie gaat op in Hogeschool Rotterdam & Omstreken
1998: academie omgedoopt in Willem de Kooning Academie

DE NEGENTIENDE EEUW HEEL HOOG.

'Dat was een groot probleem. Er werden verschillende maatregelen getroffen. Er werd bijvoorbeeld een "circulaire" aan de ouders verstuurd als hun zoon had verzuimd. Docenten gingen ook langs de deuren. Wat vrij goed werkte, was belonen: Leerlingen die niet of nauwelijks hadden verzuimd, mochten een boek uit de bibliotheek van de academie lenen. Grappig toch? Je kunt je nu niet voorstellen dat je kinderen met een bieboek kunt stimuleren.'

EEN HEEL BELANGRIJKE VERANDERING IN HET ONDERWIJS WAS DE FOCUS OP KUNSTNIJVERHEID, NA 1884.

'De eerste Wereldtentoonstelling in Engeland in 1851 maakte ons ervan bewust dat de Nederlandse producten weliswaar degelijk waren, maar niet elegant. Om de kunstnijverheid een impuls te geven, werd het vanaf 1880 een apart vak aan de academie. Er kwam steeds meer werk voor deze "sierkunstenars", alleen al door de opkomst van reclame. **Affiches maar ook verpakkingen moesten aantrekkelijk worden vormgeven.** Rond 1920 liep de academie echt voorop. De Nieuwe Zakelijkheid vierde hoogtij in Rotterdam. Dit is de tijd van grote namen als Piet Zwart (vormgever, en naamgever van het masterinstituut van de Willem de Kooning Academie, red.), Jac. Jongert, huisvormgever van Van Nelle, Nieuwe Stijl-fotografen Gerard Kiljan en Paul Schuitema, die jazz-platen draaide tijdens zijn lessen.'

IN JE BOEK BESCHRIJF JE DAT ER EEN KRUISBESTUURING WAS TUSSEN INDUSTRIE, ONDERWIJS EN KUNST.

'Inderdaad. Fabrikanten hadden een heel positieve invloed. Ze gaven opdrachten aan kunstenaars, die dan de huisstijl voor hen ontwikkelden. Die wisselwerking was in de jaren twintig op zijn best, kijk maar naar Van Nelle. Rotterdam was naast Den Haag de enige academie

WIE: Wilma van Giersbergen
WAT: onderzoeker Gemeentearchief Rotterdam
BOEK: Rotterdamse meesters. Twee eeuwen kunstacademie in Rotterdam: 1773 - 1998
IN DE AGENDA: op 21 april wordt het boek gepresenteerd op de WdKA.

waar moderne vormgeving werd onderwezen. Ondertussen waren de leerlingen van de kunstklas jaloers op die van kunstnijverheid: Daár gebeurde het. In het kunstonderwijs was juist helemaal niks veranderd. **Leerlingen deden maanden over een tekening.** Ze begonnen met lijnen, cirkels en rechthoeken. Daarna gingen ze gipsen modellen natekenen: ogen, handen, voeten, torso's en klassieke koppen. Vervolgens een gekleed model, een stilleven, en tot slot het allerhoogste: tekenen van menselijk naakt. Dit ging acht klassen lang zo door. Ook de bekende Rotterdamse kunstenaar Henk Chabot heeft dit programma doorlopen. Recalcitrante geesten maakten de academie bijna nooit af. Zij hielden dat "stomme natekenen" niet vol. Zo ver-

trok Kees van Dongen naar Parijs en Willem de Kooning naar Amerika. Pas medio jaren zestig ging het kunstonderwijs op de schop.'

WAT VERANDERDE ER TOEN?

'Om te beginnen gingen de gipsen modellen eruit en werden onder leiding van directeur Pierre Janssen moderne technieken toegelaten in het kunstonderwijs. Hij introduceerde bijvoorbeeld een audiovisuele afdeling. **Tegenover de artistieke vrijheid stond wel een streng regime.** Janssen stond na de pauze aan de deur te controleren of er was gedronken of drugs waren gebruikt. Als je niet nuchter was, kon je weer vertrekken. **Het onderwijs ging zich meer richten op de ontwikkeling tot kunstenaar dan**

'IN DE OORLOG WAS DE ACADEMIE EEN VEILIGE PLEK VOOR JONGE MANNEN.'

op het klaarstomen voor de arbeidsmarkt, zoals vroeger. Die tendens zag je overal: Er was toch wel werk genoeg. Toen het land in de jaren tachtig in recessie ging, werd de focus op de arbeidsmarkt weer sterker en inmiddels staat de Willem de Kooning Academie bekend als een kunstacademie die goed toeleidt naar betaald werk.'

WE HEBBEN NOG NIET OVER DE TWEDE WERELDOORLOG GESPROKEN. BIJ HET BOMBARDEMENT VAN 14 MEI VERLOOR DE ACADEMIE IN EEN KLAP HAAR LOCATIES, INVENTARIS EN ARCHIEF.

'En toch werden de lessen al in mei weer hervat. Dat vind ik ongelooflijk. Er is zelfs een tijdje in Boijmans Van Beuningen lesgegeven, maar dat duurde niet lang. De beweeglijkheid van de "jonge mens strookte niet met de eerbiedwaardigheid van de kunstwerken". Er werd een beroep gedaan op rijke ingezetenen om lesmaterialen te schenken, en dat gebeurde ook. De academie was een veilige plek voor jonge mannen. Studenten waren namelijk vrijgesteld van de Arbeitseinsatz. **Om die reden heeft men de academie zo lang mogelijk opgehouden, zelfs toen directeur Schumacher in 1942 als gijzelaar werd weggevoerd.** Pas na de razzia in 1944, waarbij ongeveer 50.000 mannen voor de Arbeitseinsatz werden opgepakt, stopte het onderwijs.'

HOE HEEFT DE ACADEMIE ZICH OPGESTELD TEN OPZICHTE VAN JOODSE DOCENTEN EN STUDENTEN?

'De Universiteit van Leiden heeft haar deuren gesloten toen de maatregel om joodse docenten te ontslaan van kracht werd. Bij mijn weten is dat in Rotterdam niet gebeurd. Veel joden hebben ervoor gekozen om zich niet te melden bij de Kulturkammer en deden niet meer mee aan officiële exposities, maar er is nog geen uitputtend onderzoek verricht naar het lot van joodse academiëdocenten en -studenten in oorlogstijd. Daar ligt een schone taak voor een volgende onderzoeker.' ■

Werk van oud-academiëstudent Henk Chabot en zijn tijdgenoten is tot en met 31 mei te zien in de tentoonstelling De wijde blik in het Chabot Museum te Rotterdam.

PRAKTIJKGERICHT ONDERZOEK MOET MAAR HOE?

Vanaf 2005 zijn de hogescholen bezig om de overstap te maken van onderwijs- naar kennisinstituut. En dat betekent dat onderzoek, voorheen het primaat van de universiteiten, binnen het hbo steeds belangrijker wordt. Aan welke eisen moet dit onderzoek voldoen? Welke onderzoeksvaardigheden wil de Hogeschool Rotterdam haar studenten eigenlijk bijbrengen? En hoe?

‘Op dit moment leven we in het hbo als het ware in een onderzoeksvrijstaat’, vertelde Daan Andriessen, lector praktijkgericht onderzoek hbo van Inholland, tijdens de onlangs georganiseerde kick-off van het ‘lerend netwerk praktijkgericht onderzoek in onderwijs’ (POO) van de HR. ‘Het hbo verricht, anders dan de universiteiten, onderzoek dat leidt naar nieuwe kennis voor de opdrachtgever. Dat noemen we praktijkgericht onderzoek. Maar welke methodologie willen we studenten hiervoor aanleren en hoe moeten onderzoeksrapportages er bijvoorbeeld uitzien? Daarover heeft elke hogeschool, elk instituut, misschien wel elke docent z’n eigen opvattingen. Het hbo-niveau waaraan afstudeerscripties moeten voldoen, is nergens vastgelegd: niet door de accreditatieorganisatie NVAO en ook niet in de Dublin-descriptoren (de eindtermen voor de bachelor- en masterstudies aan universiteiten en hogescholen in Europa, red.). Wel is het zo dat de accreditatiecommissies steeds meer hameren op kwalitatief goed praktijkonderzoek.’

Maar wat is dat dan? Die vraag is niet zo moeilijk te beantwoorden, vindt Andriessen. ‘Dat is: studenten vragen een vooraf bedachte vraag systematisch te beantwoorden. Maar hoe ze dat moeten doen, dat is al heel wat ingewikkelder. **Moeten de studenten actieonderzoek, bijvoorbeeld handelingsonderzoek, uitvoeren? Reflectief of empirisch onderzoek? Literatuur- of observatieonderzoek? Kwantitatief of kwalitatief?** Moeten hbo-studenten al deze onderzoeksvarianten beheersen of slechts een deel daarvan?’ Toby Witte, HR-lector maatschappelijke zorg risicjongeren, maakt het nog wat complexer: ‘Het grootste probleem is het terugkoppelen van de kennis die op deze manier wordt opgedaan naar het curriculum. Waar landt het? Hoe zorg je ervoor dat onderzoeksresultaten in het onderwijs gebruikt worden? Daar wordt over het algemeen te weinig mee gedaan. We kennen allemaal de symposia waar een boekje of rapportje wordt gepresenteerd. Er is een borrel en een praatje en dat was het dan. Dat vind ik jammer, dat is een gemiste kans.’

VERNIEUWEND VOOR OPDRACHTGEVER OF BRANCHE?

Jan van Es is lid van de curriculumcommissie van de opleiding logistiek en technische vervoerskunde (ltv) van de HR. Ook hij worstelt met dit vraagstuk. ‘Op dit moment is een groep studenten bezig de resultaten van afstudeerscripties van de laatste jaren te screenen. De interessante informatie daaruit moet het curriculum in. Hoe, dat weten we nog niet precies. Wat we wel weten, is dat studenten beter moeten gaan scoren op innovatief vermogen. Maar wat is dat? **Als een uitkomst van een afstudeeropdracht vernieuwend is voor de opdrachtgever, mag je dan al van innovatie spreken?** Of moet het vernieuwend zijn voor een hele branche?’

‘Onderzoeksrapporten en relevante afstudeerscripties moeten onderwijskundig bewerkt worden’, vindt Witte. ‘Het is onvoldoende om te zeggen: “Neem dit rapport maar tot je.” Je moet met de informatie aan het werk. Opknippen en bewerken zodat het in het curriculum past.’ Witte geeft als voorbeeld het project Sang (Sluitende aanpak na gezinscoaching): een filmploeg volgde gezinscoaches in de praktijk. ‘Een mooi boekje en een film waren het resultaat waar de praktijk heel blij mee is. Daarnaast hebben we didactisch materiaal ontwikkeld voor studenten die de behoeften van jonge moeders in kaart moeten brengen. Zij krijgen handvatten mee voor de praktijk van een professional die werkt met moeders die in de hulpverlening zitten. Tijdens de lessen daarover bekijken ze de film en moeten ze delen van het boek bestuderen.’

Die omslag van onderwijs- naar kennisinstelling is dus een hele klus. Waarom doen we het eigenlijk? Is het niet voldoende om onderwijsinstelling te zijn? ‘Recente gebeurtenissen in het hbo en het aangescherpte accreditatiekader maken het voor veel opleidingen noodzakelijk hun hbo-eindniveau opnieuw te ijken. De HR leidt studenten niet op tot onderzoeker, maar het is wel van groot belang dat we studenten afleveren met een kritische, analytische en onderzoekende denkhouding’, vertelt

Rob van Roon, beleidsmedewerker van de dienst onderwijs & kwaliteit (o&k) en één van de initiatiefnemers van POO. En Andriessen is er nog korter over: ‘We doen het mede omdat het moet. De NVAO verhoogt sluispederwijs de norm, terwijl de kwaliteit van de instroom daalt.’

‘HOE ZORG JE ERVOOR DAT ONDERZOEKSRESULTATEN IN HET ONDERWIJS GEBRUIKT WORDEN? DAT IS HET GROOTSTE PROBLEEM.’

VAN LITERATUURONDERZOEK TOT OBSERVEREN

Jacomine de Lange is lector bij het kenniscentrum voor geestelijke gezondheidszorg en verslaving. ‘We zetten studenten in als hulp bij dataverzameling en voor het uitvoeren van extra deelonderzoek, bijvoorbeeld: honderd manieren om dementerenden langer thuis te laten wonen. Ook kunnen studenten projectopdrachten doen binnen een lopend onderzoek, voor hun minor, als afstudeerproject, masterthese of I-lab. Eindverantwoordelijk voor het doen van onderzoek zijn ze niet. Aan afstuderenden bieden we wel workshops onderzoeksvaardigheden. “Schrijven van een plan van aanpak”, “literatuuronderzoek” en “rapporteren en presenteren” zijn verplicht. Daarnaast kunnen ze nog een aantal workshops volgen.’

ISO-studenten (sociale opleidingen) zijn nog niet zo goed getraind in onderzoeksvaardigheden, maakt Toby Witte duidelijk. **‘Wat is een goed interview en hoe neem je dat af? Neem je een interview op band op?’** Ze beheersen het instrumentarium voor de verwerking van resultaten niet en leren niet hoe ze goed literatuuronderzoek moeten doen. Ze googlen er lustig op los.’ Bij ltv is het weer anders. Van Es: ‘Wij leren onze studenten hoe ze een enquête moeten samenstellen en hoe ze de resultaten kunnen verwerken. Ze krijgen daarom ook spss-training

(statistisch computerprogramma, red.). Maar we leren ze niet hoe ze een enquête kunnen of moeten afnemen.’

TIJD, TIJD, TIJD

‘Ik hoor vaak dat docenten en lectoren te weinig uren ter beschikking hebben om studenten bij het afstuderen goed te begeleiden. Is dat bij jullie ook zo?’, vraagt Sandra Storm, programmamanager I-labs aan Jacomine de Lange. ‘We begeleiden studenten in de eindfase van de opleiding meer dan is voorgeschreven’, reageert De Lange. ‘Voor studenten is het vaak de eerste keer dat ze met onderzoek bezig zijn. We moeten daarom strak aansturen en dat kost tijd. Ook het eindproduct heeft bewerking nodig. In theorie zijn de lectoren opdrachtgever van een onderzoek en moeten de docenten uit de kenniskring de begeleiding op zich nemen. In de praktijk loopt dat niet altijd even goed. Docenten gaan vaak oppervlakkiger met kennis om dan lectoren. In de praktijk zijn wij vaak zelf de begeleiders.’ Het zou goed zijn als lectoren in de curriculumcommissie zitting zouden nemen, zo adviseert zij. **‘Docenten zouden een traineeship als onderzoeker moeten krijgen en er is een vaste onderzoeksstaf nodig,** dan kunnen we het praktijkgerichte onderzoek echt vlot trekken. Ik hoop dat zo’n staf er straks in het Instituut voor Onderzoek en Innovatie zal zijn.’

Toch lijkt het kenniscentrum voor geestelijke gezondheidszorg en verslaving het aardig voor elkaar te hebben, reageert Storm. ‘Wat is jullie geheim?’ De Lange: ‘Het is zo leuk! We willen het graag goed doen. Ons geheim? Dat is overwerken.’ ■ *Dorine van Namen*

De initiatiefgroep POO gaat naar aanleiding van de kick-off thematische bijeenkomsten organiseren. Ook in het open scholingsaanbod van de HR zijn diverse activiteiten rond praktijkgericht onderzoek opgenomen.

Elke langstudeerder heeft zijn eigen verhaal

Vanaf september 2012 gaan studenten die langer dan vijf jaar over hun bachelor doen een boete betalen van 3.063 euro per collegejaar.

Op de Hogeschool Rotterdam lopen naar schatting 2350 langstudeerders rond. Ook studenten die aan hun studie begonnen toen deze wet nog niet eens op de tekentafel lag, moeten eraan geloven. Profielen tekende het verhaal op van drie van deze langstudeerders.

**'MIJN HELE
SALARIS GAAT
NAAR DE BOETE'**

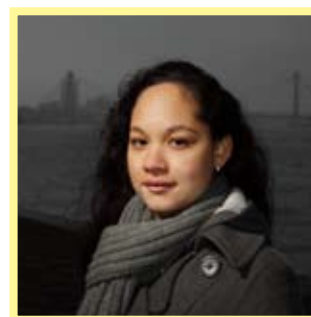
*Faryal Directie (26)
Vierdejaars bouwkunde*

**'MIJN HOOFD
ZAT TE VOL
OM TE LEREN'**

*Soraya de Jong (24)
Vijfdejaars MER*

'IK WAS ER BIJNA'

Michel Spel (22)
Vijfdejaars communicatie

'MIJN HELE SALARIS GAAT NAAR DE BOETE'

Klagen doet Faryal Directie niet, maar als ze *niet* was geswitcht van mondzorgkunde naar bouwkunde, en als ze haar nieuwe studie daarna *gelijk* serieus had genomen, dan zou het er heel anders uit hebben gezien. 'Nu moet ik de langstudeerboete gaan betalen. Ik woon zelfstandig en betaal mijn studie zelf. Het hele salaris van mijn bijbaan gaat straks naar de boete.'

Faryal heeft een jaar verloren door haar overstap, maar loopt ook bij bouwkunde een jaar achter waardoor ze haar uitloopjaar al heeft verbruikt. 'Ik vind het niet eerlijk dat ik onder de nieuwe wet val, want toen ik begon met studeren was daar nog geen sprake van. Je wist alleen dat je je p binnen twee jaar moest halen. **Aan de andere kant kan ik me wel voorstellen dat studenten sneller gaan studeren nu de wet van kracht is. Voor mij is het ook een wake up call geweest.** Ik zag school gewoon als school. Nu weet ik dat ik echt moet werken.'

'De grootste vertraging liep ik op toen ik door problemen besloot te stoppen met mijn minor. Dat was een moeilijke beslissing want ik wist dat het me een half jaar zou kosten. Tegelijkertijd heb ik nu een minor in Utrecht gekozen die dicht bij mijn interesse voor renovatie en herbestemming ligt: de minor monumentenzorg. Het is dus niet alleen negatief. Ik vind ook dat mijn opleiding er veel aan doet om ons te helpen. Sommige vakken worden bijvoorbeeld opnieuw gegeven voor achterlopers. Zelf heb ik veel baat bij de begeleiding van mijn studieloopbaancoach. Ze luistert goed en ik kan mijn planning met haar bespreken. Dat alleen al is een hele puzzel. Als ik alles op alles zet, hoop ik de schade te beperken tot één jaar langstudeerboete.'

'MIJN HOOFD ZAT TE VOL OM TE LEREN'

'Zeven jaar geleden begon ik met de studie management, economie en recht. Mijn hart lag eigenlijk bij de muziek, maar ik vond het toch belangrijk om een opleiding te volgen. **Toen ik in het tweede studiejaar zat, werd mijn moeder ernstig ziek.** Omdat ze alleenstaand is en ik nog twee jongere broertjes heb, kwam er ineens veel op mijn bordje terecht. In het begin ging ik nog wel naar school, maar al snel lukte het niet meer. Mijn hoofd zat gewoon te vol om te leren en ik besloot om een tijdje te stoppen. Na twee jaar was de situatie thuis verbeterd en kon ik de draad weer oppakken. Het was een valse start, want opnieuw ging het slecht met mijn moeder. Weer kwam er weinig van mijn studie terecht. Pas het jaar daarna kwam alles in rustiger vaarwater en kon ik serieus studeren. Ik had inmiddels wel een studieachterstand opgebouwd. Dit jaar studeer ik met steun van het Profileringsfonds van de HR omdat ik geen recht meer heb op studiefinanciering en **volgend jaar val ik onder de langstudeerwet. Daar ben ik best boos over. Ik heb niet om deze situatie gevraagd.** Steeds heb ik gedacht dat ik mijn studie qua prestatiebeurs binnen tien jaar moest afronden. En nu dit. Ik zet alles op alles om voor 1 september klaar te zijn. Gelukkig krijg ik veel steun van school. De decanen hebben zich altijd voor me ingezet en nu krijg ik vanuit mijn opleiding ook begeleiding als langstudeerder. Ik heb nog een half jaar de tijd om mijn minor af te ronden en mijn afstudeerstage te doen. Mijn privésituatie ziet er gelukkig een stuk beter uit; mijn moeder is stabiel en ik woon inmiddels samen. Het zou moeten kunnen lukken.'

'IK WAS ER BIJNA'

Hij is nog maar één keuzevak, een afstudeerstage en een persoonlijke minor-opdracht van zijn diploma verwijderd. Het kost volgens Michel Spel niet meer dan 'één kwartaal' om dit af te maken, toch weet hij het niet gaat lukken voor september 2012. Michel staat op dit moment namelijk niet ingeschreven bij de Hogeschool Rotterdam. 'Ik heb het wel geprobeerd, maar er is iets misgegaan. Ik snap het zelf eigenlijk ook niet. **Hoe dan ook; als je niet bent ingeschreven, mag je niet afstuderen.** Vandaar dat ik volgend jaar de langstudeerboete moet betalen.'

Aanvankelijk vulde Michel zijn dagen met uitzendwerk, totdat hij door vrienden op het spoor werd gezet van de logistiek. 'Het had niet direct met mijn studie te maken, maar ik was het thuiszitten en uitzendwerk zat. Er bleek ook werk genoeg te zijn. Een week na mijn sollicitatiebrief had ik een fulltime baan als expediteur bij het bedrijf Kamino International Logistics in de Rotterdamse haven. Ik zit daar echt op mijn plek en ben met een vooropleiding bij het Scheepvaart en Transport College begonnen. In september ga ik daar de mbo-opleiding voor expediteur volgen. Dat zal wel druk worden, want ik ga dan ook mijn studie communicatie afmaken. **Mijn baas vindt het net als ik belangrijk om mijn hbo-diploma te halen. Het is zonde om zo kort voor de finish af te haken.** Als ik elke dag iets langer werk, spaar ik uren op voor mijn studie. Ook zal ik proberen om zoveel mogelijk thuis in de avonden te doen. Het is jammer van die 3.000 euro. Ik wil op mezelf wonen en kan dus elke cent gebruiken, maar ik heb me erbij neergelegd.'

BOETE
€3063,-
PER JR.

AFTELLEN NAAR DE LANGSTUDEERBOETE

Niet alleen (trage) studenten zien de langstudeerboete met angst en beven op zich afkomen, ook hogescholen en universiteiten maken zich zorgen over de effecten van de omstreden wet. Onderwijsinstellingen nemen maatregelen om hun toekomstige langstudeerders te begeleiden, zo blijkt uit een rondgang van *Profielen* langs enkele opleidingen.

PER JANUARI VAN DIT JAAR IS DE HOGESCHOOL ROTTERDAM VEERTIEN PROCENT GEKORT OP DE RIJKSBIJDRAGE. Reden: de 2350 langstudeerders die hier rondlopen. Het aantal langstudeerders terugbrengen is daarom een gedeeld belang van de hogeschool en de student. Het lage studierendement staat al jaren op de agenda; de langstudeerwet heeft het onderwerp alleen urgenter gemaakt. Docenten, onderwijsmanagers en directies proberen de schade van de wet voor hun studenten en opleiding te beperken, en daarin lijkt studieloopbaancoaching (slc) een spilfunctie in te nemen.

Zo ook bij de opleiding commerciële economie. Onderwijsmanager Niek Ploegman heeft twee slc's op de langstudeerders gezet: 'Zij benaderen de groep van 101 langstudeerders heel actief: "Welke vakken moet je nog? Hoe ga je je studieschema inrichten." Ook kijken we of er vakken zijn die door veel studenten nog niet zijn gehaald. Die kunnen we eventueel aanbieden in de summerschool.'

'WE HEBBEN NIKS TE VERGEVEN EN OOK GEEN STOK OM MEE TE SLAAN.'

Ploegman is al twee jaar bezig met het onderwerp langstudeerders, maar door de nieuwe wet heeft hij er een nieuwe groep bijgekregen: de switchers. 'Voorheen waren ze voor ons geen langstudeerder als ze qua studieprogramma in de pas liepen, maar nu kan zo'n student door zijn studiejaren elders wel voor de boete in aanmerking komen. Misschien dat we in de toekomst met deze groep bijzondere studiecontracten gaan afsluiten, zodat ze zich bewust worden van hun risico op langstudeeren.'

achterstevoren studeren

Ook bij de opleiding bouwkunde hebben slc's hun handen vol aan de langstudeerders. 170 studenten op een totaal van 650 'zitten in de vertraging'. Natasja Beckers is sinds anderhalf jaar studieloopbaancoach langstudeerders, maar krijgt

sinds dit collegejaar versterking van Jeroen Mol. 'Het is nogal een klus', vertelt ze. 'Anderhalf jaar geleden begon ik met de zware probleemgevallen, studenten die al twaalf jaar stonden ingeschreven en die we nooit meer zagen. Door de wet breidt onze lijst zich uit', aldus Beckers. 'De groep is heel divers', vult Mol aan. 'Je hebt studenten die "achterstevoren" studeren. Ze hebben bijvoorbeeld door stage de voorbereidingsvakken voor hun minor gemist en kunnen dan niet aan de minor beginnen. Of ze hebben basisvakken niet gehaald, waardoor ze niet op stage mogen. Gevolg: studieachterstand. Dan is er een groep die achterloopt, maar denkt dat het allemaal wel in te halen is. En er zijn studenten met ernstige privéproblemen.' Beckers: 'Zoals de jongen die een auto-ongeluk heeft gehad en een jaar moest revalideren, maar dat nooit had gemeld.'

Welke aanpak je vervolgens loslaat op deze divers samengestelde groep, is iets waar Beckers en Mol nog mee worstelen. Mol: 'We hebben niks te vergeven en ook geen stok om mee te slaan. Wat wij wel in de aanbieding hebben, is coaching, hulp bij studieplanning en bemiddeling. Heb je ruzie met een docent en durf je je punten niet "op te halen"? Dan gaan wij met je mee. Heb je een vak gemist? Dan kunnen we kijken of je ergens kunt inschuiven. Maar daarbij is de motivatie van die student wel heel belangrijk.' Beckers: 'Vaak is de binding met school een probleem. Wij hebben speciaal voor een groep van veertig langstudeerders een wekelijks slc-uur georganiseerd. Maar dat loopt nog geen storm; op de eerste twee bijeenkomsten kwamen maar drie studenten af.'

'studiesprinter'

Misschien dat het slc-uur bij bouwkunde meer tijd nodig heeft, want zo'n vrij inlooppuur is wel een beproefd middel. Het wordt ook ingezet bij de opleiding MER (management, economie en recht), alleen heet het dan de 'sprintroom', net zoals 'langstudeerders' hier zijn omgedoopt tot 'studiesprinters'. MER koos onder druk van een hoog aantal langstudeerders (bijna een kwart op het totaal) voor

BIJ IMO IS EEN PEDAGOOG AANGESTELD OM LANGSTUDEERDERS TE BEGELEIDEN.

► een rigoureuze aanpak. Sinds mei 2011 is er een pedagoog in dienst die zich 24 uur per week met de begeleiding van langstudeerders bezighoudt. En dat wierp al snel vruchten af. Van de 39 langstudeerders die in mei met pedagoog Jacqueline Jumelet begonnen, waren er in november 2011 al zestien afgestudeerd. Deze startgroep bestond uit voltijders die meer dan 145 ects (studiepunten) hadden (van de 180 ects voor de hoofdfase). 'Maar inmiddels gaan we ook met deeltijd-, duale studenten en vertragers aan de slag.'

Hoe hebben Jumelet en het MER-team dit voor elkaar gekregen? 'Allereerst heb ik het contact met de studenten hersteld. Ik zit twee avonden in de week van zes tot negen in de mediathek. Studenten kunnen die tijd gebruiken om te studeren, maar ik kan ook helpen met structuur aanbrengen, een planning maken. Gemiddeld komen er per avond zo'n zes tot acht studenten. Ook laat ik in een aantal gevallen een mentale weerbaarheidstest doen. Daarin wordt gekeken naar uitdaging, vasthoudendheid, controle en vertrouwen. Dat levert nuttige antwoorden op over het waarom van de studieachterstand, en daarop kan ik gericht begeleiden. Ook kunnen studenten bijvoorbeeld peercoaching krijgen in de sprintroom en een workshop volgen over scriptie schrijven. Maar maatwerk of speciale afstudeertrajecten bieden we niet. De verantwoordelijkheid voor het afstuderen blijft bij de student liggen.'

Volgend collegejaar wordt een spannend jaar: voor de studenten én voor de hogeschool. Bij alle inspanningen die slc's nu verrichten, wijzen ze er wel op dat voorkomen beter is dan genezen. De dit collegejaar verhoogde bsa-norm is een stap in de goede richting. Maar let op, zeggen docenten Beckers en Mol: 'De langstudeerders in de dop lopen vaak al in het tweede jaar een achterstand op. Het zou mooi zijn als we daar winst kunnen boeken.' ■ *Esmé van der Molen*

Benieuwd naar langstudeerders en hun persoonlijke verhaal? Lees de reportage op p.20.

COLUMN
JURGEN VAN RAAK

FOTO: LEVEN WILLEMSSE

HUFTERIGHEID

Er is de laatste tijd veel aandacht voor de 'toegenomen hufterigheid' in Nederland. Geweld tegen hulpverleners en leraren werd breed uitgemeten in de pers. Alle politieke partijen waren het erover eens dat dit niet kon, zelfs de SP. Er gebeurde alleen zo weinig concreets. Inmiddels is er zelfs een heuse Nederlandse speelfilm over dit onderwerp met cabaretier Theo Maassen als acteur en acteur Gijs Scholten van Aschat als cabaretier... om het belang maar even te duiden!

Ook in het buitenland staan wij Nederlanders al jaren (terecht) bekend als botte hufters. Ga maar eens ergens in een leuk, zonnig buitenland op een strand of terrasje zitten en luister. Grote kans dat degenen die overal bovenuit schreeuwen Nederlanders zijn. En Britten vinden we maar raar, want die wachten in een rij op hun beurt.

Dichter bij huis zul je merken dat we in een land wonen waar een zbrapad, voor automobilisten, het teken is om gas te geven of te claxonneren in plaats van te remmen. (Ikzelf werd laatst overigens van mijn fiets gereden door een andere fietser. Dat is wel heel sneu want dan houd je er niet eens een stoer verhaal aan over. Voorwiel aan gort, dus adressen en telefoonnummers uitgewisseld, maar zijn gegevens bleken niet te kloppen. Nooit meer iets van gehoord.)

Als je het mij vraagt, zijn we dus gewoon hufters. Dat is echt geen nieuws. En ik vraag me dan ook af of het geweld tegen leraren echt is toegenomen of dat we er gewoon vaker over horen dankzij populistische media die zich vooral bezighouden met moord en brand schreeuwen.

Ik ken, gek genoeg, best veel onderwijzers maar geen van hen heeft ooit te maken gehad met geweld in of om de klas. Waardoor ik me toch afvraag wie nou die leraar is die wél de klappen vangt.

Zijn zij misschien zelf hufters die bij andere huftertjes het bloed onder de nagels vandaan halen zodat die huftertjes vervolgens doordraaien? De leraren die er niks van bakken, onduidelijk zijn en pas gedragsregels gaan hanteren als het al te laat is. Die denken dat opvoeden niet bij hun werk hoort en leerlingen/studenten alleen maar afkraken om wat ze niet goed doen in plaats van ze te coachen naar een hoger niveau. Prutsers dus, die eigenlijk niks in het onderwijs te zoeken hebben. Net zoals geweld overigens. ■

Jurgen van Raak is docent Engels bij CMI (communicatie, multimedia en informatietechnologie) en volgt de HR-(master)opleiding leren & innoveren.

Tekst: Dorine van Namen, m.m.v. Sabine Schipper
Illustratie: Wendy van der Waal

Contractonderwijs, een jaar na de reorganisatie

In januari 2011 hield de Transfergroep als zelfstandige organisatie op te bestaan. Het contractonderwijs ging terug naar de hogeschool en werd geïntegreerd in de instituten met de bedoeling het contract- en regulier onderwijs sterker met elkaar te verbinden. We zijn inmiddels ruim een jaar verder. Heeft het post-hbo onderwijs zich binnen de instituten een plek verworven?

'NEE', ANTWOORDT WILLEM PLEUNE, MANAGER TRANSFERGROEP LEIDERSCHAP & BEGELEIDINGSKUNDE. 'Binnen IVL (lerarenopleidingen), IVG (gezondheidszorg) en ISO (sociale opleidingen) is het portfolio van de oude Transfergroep voortgezet en zijn de plannen voor 2011 nagenoeg gerealiseerd. Dat lijkt dus prima, maar het gaat hier om doorlopende contracten van de Transfergroep oude stijl. Er is geen enkel nieuw contract afgesloten, ondanks het feit dat een directie als die van ISO bijvoorbeeld positief stond tegenover onze komst en we de overgang naar dit instituut goed hadden voorbereid. We troffen eigenlijk overal een houding aan van "jullie moeten het zelf doen". Geen enkel instituut zat erop te wachten om samen met ons de markt op te gaan. Er zijn geen relaties van het regulier onderwijs, kenniscentra en directies aan die van de Transfergroep geknoopt. En ten slotte hebben we last van het economisch klimaat. Binnen de bouw en architectuur gaat het zo slecht dat daar voor contractonderwijs niet veel te halen is. Hetzelfde geldt voor de welzijnssector. De bezuinigingen hebben daar voor een ware kaalslag gezorgd.'

Directie en medewerkers van de Transfergroep waren van meet af aan al geen voorstander van de reorganisatie. Zij waren bang de eenheid en het duidelijke gezicht naar commerciële klanten kwijt te raken en vreesden dat de bureaucratische cultuur binnen de HR het commerciële karakter van de Transfergroep zou aantasten. Toch vond het college van bestuur (cvb) dat deze stap nodig was. 'Er was bijvoorbeeld geen contractonderwijs op het gebied van techniek en economie, media en ict', legt collegevoorzitter Jasper Tuytel uit. 'Door de Transfergroep terug te halen naar de hogeschool hoopten we dat die sectoren ook tot ontwikkeling zouden komen. Daarnaast verwachtten we dat er overall een betere verbinding met de bacheloropleidingen en de lectoraten zou worden gerealiseerd waardoor we nieuwe projecten zouden kunnen binnenhalen. Ook al gaat dat proces trager dan we hoopten, we zetten wel stappen vooruit.'

TRANSFERGROEP RDM

Anderhalf jaar geleden is het contractonderwijs van de technische instituten IBB (bouw- en bedrijfskunde), EAS (engineering & applied science) en CMI (communicatie en multimedia) samengebracht onder de noemer Transfergroep RDM. Daar is volgens Tuytel inmiddels 'een

serieus pakket aan contractonderwijs ontwikkeld'. 'Dat aanbod is in drie categorieën onderverdeeld', legt Inge Ville, businessunitmanager van Transfergroep RDM, uit. 'Assetmanagement (informatietechnologie, red.), engineering en social media. Daarnaast loopt er ook een aantal incompanytrajecten op het gebied van risicobeheersing en bedrijfskunde voor technici. Een goed voorbeeld van een succesvolle samenwerking met marktpartijen is de post-hbo-opleiding communicatie en multimediadesign, voor én door internetbureaus. Het post-hbo-traject in het kader van BIM, bouwinformatiemanagement, is een ander voorbeeld. Hiervoor werken we samen met de hele bouwketen: aannemers, architecten, projectontwikkelaars, corporaties, installateurs, enzovoorts.' Ville verwacht dat op termijn de commerciële activiteiten hun weerslag zullen vinden in de bachelor- en masteropleidingen in de vorm van minoren of laboratoria. Bert Hooijer, directeur van IBB en van RDM Campus, gaat ervan uit dat het contractonderwijs in het jaar 2011/2012 quitte zal spelen. 'Of we daarna winst gaan maken, hangt ook af van wat de markt doet.'

CONTRACTONDERWIJS BIJ ISO EN IVL

Rob Elgershuizen was tot de zomer van 2011 directeur van ISO, inmiddels is hij overgestapt naar IVL. Hij is niet alleen verantwoordelijk voor het contractonderwijs binnen zijn instituut, hij heeft ook het bedrijfsapparaat van de Transfergroep onder zijn hoede, het Transfergroep Service Centre (TSC). Hij is positiever over de huidige inbedding van het commerciële onderwijs dan Pleune en denkt dat het vooral een kwestie van tijd is om de nodige cultuuromslag te kunnen maken. ISO heeft het afgelopen jaar de master begeleidingskunde en de twee voortgezette opleidingen supervisie & coaching en management gedraaid. Daarnaast liepen er een-op-een coaching-, intervisie- en supervisietrajecten. Ook is er een nieuw product over leiderschap ontwikkeld dat waarschijnlijk in september in de markt gezet zal worden. Elgershuizen is nog maar net begonnen bij IVL, maar heeft al gezien dat voor een succesvolle commerciële unit onderwijs & educatie wel vernieuwing en ontwikkeling nodig zijn. 'De producten die er zijn, zijn goed. Maar er moet meer diversiteit in het aanbod komen. De medewerkers van de Transfergroep en het docententeam van IVL zullen daarom intensiever moeten samenwerken. De Transfergroep-me- ▶

HET CONTRACTONDERWIJS ZOU GEKOPPELD KUNNEN WORDEN AAN HET ONDERZOEKINSTITUUT.

► **dewerkers waren het niet eens met de opsplitsing, maar ze moeten niet blijven hangen in het gevoel dat hen iets is afgepakt. Samenwerking biedt veel kansen.** Elgershuizen verwacht tot aan de zomer bezig te zullen zijn met inventariseren en voorbereiden. 'Daarna moet de groei gaan komen.'

Ook op centraal niveau zijn er voornemens om het contractonderwijs steviger vorm te geven. **Er komt een visiedocument over levenslang leren en het contractonderwijs is sinds kort ook vast aandachtspunt in de bilos's**, de bilaterale overleggen tussen directie en cvb.

'VERMOGEN GEHALVEERD'

Is het contractonderwijs er na de reorganisatie financieel misschien op vooruitgegaan? Pleune: 'We zijn voor de reorganisatie geëindigd met een goed jaar. In 2010 hadden we een omzet van zes miljoen, zes procent winst en een netto vermogen van een klein miljoen. Het vermogen, dat aangewend zou worden voor innovatie van contractonderwijs, is inmiddels gehalveerd.'

'Over 2010 heeft inderdaad een correctie plaatsgevonden voor in het verleden te weinig doorbelaste huisvestingskosten van totaal zo'n € 517.000 euro', verklaart Arjan Boot, manager business control privaat. 'Binnen de hogeschool wordt een scheiding aangebracht tussen publieke en private taken en resultaten. De geldstroom bepaalt om welke activiteit het gaat. Krijgt de hogeschool subsidie op basis van wet- en regelgeving, dan wordt de activiteit als publiek aangemerkt. **En als 'publiek' diensten verricht voor 'privaat', dan worden die kosten doorbelast.**

Dat betekent dat er veel meer ruis op de begroting is gekomen, stelt Pleune. 'Binnen de Transfergroep was één directeur verantwoordelijk voor de gehele bedrijfsvoering. Na de samenvoeging worden private activiteiten aangestuurd door de instituutdirecties en ondersteund door een servicecentre. Van de 2 fte directie van elk instituut is een halve formatieplaats gereserveerd voor contractonderwijs. Bij elkaar wordt 5,5 fte van pak 'm beet schaal 15 doorberekend. En ook ondersteuning van diensten wordt doorbelast, net als het salaris van de manager business control privaat bij de dienst financiën. Dat zijn bedragen die we niet krijgen terugverdiend.' Deze doorbelasting heeft overigens in 2011 nog niet plaatsgevonden.

Wat de consequenties voor het personeel zullen zijn, is onduidelijk. Elgershuizen: 'Het aantal fte binnen het TSC wordt bepaald aan de hand

'WE HEBBEN LAST VAN HET ECONOMISCH KLIMAAT'

van de omzet. De consequentie van teruglopende inkomsten zou dus kunnen zijn dat er minder fte beschikbaar komt, maar er is nog niets definitief. Het TSC heeft ook als taak om commercieel onderwijs binnen andere instituten te ontwikkelen. Mocht dat lukken, dan zouden ze daar uren kunnen wegzetten.'

VISITOR CENTRE

Met de reorganisatie stonden de Transfergroep alle voorzieningen van de hogeschool ter beschikking. Zo worden de lokalen in het nieuwe visitor centre gebruikt voor contractonderwijs. Pleune: 'Ik heb het idee dat klanten het prettig vinden om daar te komen. Maar met de vermening met het reguliere onderwijs hebben wij niet altijd goede ervaringen. "Gewone" studenten zorgen weleens voor geluidsoverlast en rommel of zitten in die mooie zitjes met de voeten op tafel. In evalua-

'ER IS GEEN ENKEL NIEUW CONTRACT AFGESLOTEN.'

ties krijgen we terug dat cursisten dat vervelend vinden. Daarbij komt dat de lokalen te klein zijn voor grote groepen. En ook wat betreft andere faciliteiten zijn er problemen. **We hebben het tot nu toe niet voor elkaar gekregen om contractcursisten of masterstudenten in het reguliere systeem te krijgen. Onze studenten kunnen geen gebruik maken van ict en de mediatheek. Met een iPad of iPhone kun je niet op het HR-netwerk, want ict ondersteunt geen Apple-apparatuur. Maar ze krijgen ook geen account van de hogeschool, zodat zij als alternatief op de hogeschoolcomputers kunnen werken.'**

TOEKOMST

Het cvb en de instituutdirecteuren waren niet tevreden met de Transfergroep als zelfstandige organisatie, de voormalige Transfergroepmedewerkers zijn niet tevreden met de opsplitsing naar de instituten toe. Hoe zou het wel werken? **Bert Hooijer zou het contractonderwijs gekoppeld willen zien aan de kenniscentra.** 'Incompanycursussen als *spin-off* van praktijkonderzoek lijken me veel meer voor de hand liggen.' Dat betekent wel dat het contractonderwijs wederom uit de instituten zou moeten worden getild, ditmaal naar het Instituut voor Onderzoek en Innovatie. 'Dat zou voor de toekomst een optie kunnen zijn, maar zover is het nog niet', besluit Tuytel. 'We zijn deze weg niet voor niets ingeslagen. Laten we het ingezette beleid nou eerst maar eens wat meer tijd geven.' ■

PRIVAAT VERMOGEN HR

In de jaarrekening van HR resteert (per 31/12/2010) een privaat vermogen uit de Stichting Transfergroep Rotterdam van € 482.000. Daarnaast was er op dezelfde datum binnen de HR nog een privaat vermogen van € 1.978.000 aanwezig, bestaande uit een negatieve vermogenscomponent van € 26.000 voor de B.V. RDM Campus en € 2.004.000 'privaat algemeen'. Per saldo dus een vermogen van ruim € 2,4 miljoen dat als risicobuffer fungeert voor toekomstige private ontwikkelingen.

FOTO'S: LUCKYMEDIA.NL

AFGESTUDEERD

SANDER VAN DE PAVERT

Tot 2000: Willem de Kooning Academie Nu: LuckyTV

'Fuck You Papandreou' en 'Ik denk het niet, Job', wie kent ze niet?

Het zijn twee van de bekendste filmpjes van LuckyTV, de dagelijkse afsluiter van De Wereld Draait Door. De man achter LuckyTV heet Sander van de Pavert (1976). Hij is oud-student van de Willem de Kooning Academie en was vorige maand te gast op WdKA's Heldenavond.

VAN DE PAVERT LACHT EN HOUDT DE HANDEN VOOR ZIJN OGEN. KOMT HIJ NIET MEER BIJ, OF SCHAAMT HIJ ZICH? Tijdens de Heldenavond van de Willem de Kooning Academie wordt in LantarenVenster oud materiaal getoond. Het filmpje van een jaar of tien oud ziet eruit als een nieuwsbericht en speelt zich af in Van de Paverts woonplaats Den Haag. Er zijn explosies, er is brand en er zijn gewonden. Het lijkt net echt. En het heeft ook veel weg van de manier waarop hij nu knipt en plakt met beeld en geluid.

'Het was een jeugdonderdeel in een programma van de regionale zender TV West', vertelt Van de Pavert. 'Ik moet denken aan de mensen die naar dit programma keken, vooral bejaarden. En weet nog goed dat de baas van de omroep ervoor heeft gezorgd dat er vanaf de eerste herhaling bij het programmaonderdeel kwam te staan dat het in scene was gezet. Ja, dat sloeg wel in.'

Het aanschuren tegen de werkelijkheid fascineert Van de Pavert. Net als het gebruik van een beetje geweld.

'Toen ik klein was, wilde ik al gewelddadige films maken en bij het zien van *Star Wars* dacht ik altijd: Dat wil ik ook!', aldus Mister LuckyTV. Inspiratiebronnen zijn daarnaast de absurdistische tv-series uit zijn jeugd. Van de Pavert: 'Eind jaren tachtig, begin jaren negentig keek ik naar Theo & Thea, Rembo & Rembo en Wim T. Schippers.'

1500 EURO PER FILMPJE

Op de Willem de Kooning Academie volgde Van de Pavert de opleiding grafisch ontwerpen, toen al deels digitaal. 'Maar daar is weinig noemenswaardigs uitgekomen, fysiek gezien dan. Wel heb ik mij op de WdKA vier jaar lang geërgerd, aan ontzettend veel slechte docenten.' Waren er dan helemaal geen goede docenten? **'Nou, een paar docenten hebben mij wel geleerd hoe ik naar mijn werk moest kijken.'** In 2000 rondt hij zijn opleiding af waarna

hij zich focust op het bedenken en maken van absurde filmpjes. Dat doet hij nog steeds en inmiddels krijgt hij er – voor *De Wereld Draait Door* – 1500 euro per filmpje voor, onthult hij. De filmpjes knutselt hij in zijn eentje in elkaar en dat zal zo blijven, verwacht Van de Pavert. 'Samenwerken is een van mijn slechtste kanten.' Met LuckyTV gaat Van de Pavert nog wel een tijdje door, denkt hij. **'Ik kan er alles in kwijt: een grap, iets met beeld, een stemmetje. Dit kan ik nog wel vijf jaar blijven doen.'** Dat wil niet zeggen dat de filmpjesmaker ambitie ontbeert. 'Ik zou ook wel een echte film willen maken, een boek willen schrijven of muziek willen maken. Maar dan moet ik mijn leven anders inrichten; ik vind het nu ook belangrijk om in de kroeg te kunnen zitten.'

'SAMENWERKEN IS EEN VAN MIJN SLECHTSTE KANTEN.'

MOEITE MET VOLKSWOEDE

Een boodschap zegt Van de Pavert niet te hebben met zijn LuckyTV-filmpjes. Uitzonderingen daargelaten. Van de Pavert: 'Bij de brand in Moerdijk heb ik mij bijvoorbeeld doodgeërgerd aan de boze bewonersgroep die zich slecht voorgelicht voelde. Daar heb ik toen een filmpje over gemaakt. Ik heb moeite met volkswoede, want zo'n fabriek is er juist om allerlei zoi te produceren die door al die mensen wordt gebruikt. Maar verder doe ik zelden iets met persoonlijke ergernissen.' ■ *Jos van Nierop*

Dit artikel is geschreven aan de hand van het interview dat Sander van de Pavert gaf tijdens de Heldenavond in LantarenVenster op 9 februari.

MEELOPEN MET... HANDPOPPEN JANEË, LILLY EN FROMPIË

Handpoppen gebruiken op de basisschool. Studenten sociaal-pedagogische hulpverlening Evelien Ligthart en Mariëlla Broere doen het al een tijdje en doen er voor hun afstuderen ook onderzoek naar. Profielen liep een ochtend mee.

FOTO S: JOS VAN NIEROP

8.40 uur

In de hal van basisschool de Overkant in Rhooen zitten Janee en Lilly op een tafel. Ze wachten totdat ze bij groep 1/2 naar binnen kunnen. Janee en Lilly zijn de handpoppen die Evelien en Mariëlla straks gaan inzetten bij het kringgesprek over sociale vaardigheden. Waar het precies over gaat? 'Wat de klas geeft, daar spring je op in', blikt Mariëlla vooruit.

9.00 uur

Janee en Lilly hebben vandaag ook Frompie meegenomen. Janee (Evelien die een hoog stemmetje opzet): 'Frompie het wormpie zit in een krokodillenvak omdat hij dan groot en stoer lijkt. Hij lijkt eng maar dat is hij niet.' **In het pak zitten herinneringen zoals 'iets ronds met pootjes'.** 'Dat is een bril', roept een meisje. Janee zet de blauwe bril op: 'Een paar kinderen hebben hier een bril en ik wilde er ook graag eentje. Ik vind een bril leuk.' Uit het krokodillenvak komt ook een bril met een verdrietige herinnering. 'Deze bril was van oma. Die is kapot, want daar ben ik op gaan staan', aldus Janee die ook nog wel even wil weten wat een herinnering nou eigenlijk is. 'Een ringeling is een bel', probeert een van de kleuters.

9.40 uur

Tijd voor een individuele oefening gericht op motoriek en concentratie. Mariëlla, of liever Lilly, laat enkele kinderen plastic worteltjes, paddenstoeltjes en paprika's op een bord leggen. Ze mogen maar één

hand gebruiken. Het gaat de kleuters goed af. 'Wow, wat goed zeg', complimenteert Lilly. Dit ziet er eenvoudig uit, maar in de nabije toekomst willen Evelien en Mariëlla hun handpoppen ook inzetten bij het signaleren van sociaal-emotionele en gedragsproblemen in de kleuterklas. Evelien wijst op een meisje dat het heel moeilijk vond om oogcontact te maken. Evelien: 'Maar met de pop Janee lukte dat na drie ochtenden wel en daarna had ze het ook met mij. Dat is nog geen bewijs, maar wij denken wel dat een kind onzeker kan worden en dichtslaan als een volwassene een probleem met een kind bespreekt. Met zo'n pop erbij maak je het laagdrempeliger.'

10.00 uur

Even naar de groepen 7 en 8. Ze behoren niet tot het onderzoek van Evelien en Mariëlla, maar Janee en Lilly hebben met deze kinderen inmiddels een band opgebouwd. Mede dankzij het huwelijk dat, voor 24 uur, werd afgesloten tussen Janee en leerling Yannick. Dat was leuk maar ook leerzaam, maakt Yannick duidelijk. 'We moesten alles zelf regelen. Zoals stoelen en tafels, een ambtenaar van de burgerlijke stand, getuigen en de ringen.' Janee neemt ondertussen de les over van juf Anneke. 'Oké, nu gaan we spellen: przewalskipaard.' Pfff, zuchten de leerlingen. 'Nou, ik doe wel "paard"', grapt er eentje. **Evelien en Mariëlla denken dat de poppen ook bij kinderen van deze leeftijd een belangrijke rol kunnen spelen.** Evelien: 'Het zal niet bij iedereen werken maar als je met de poppen eerst een goede sfeer hebt neergezet, kun je het later ook over moeilijke persoonlijke situaties hebben.' ■ Jos van Nierop

FOTO: JOS VAN NIEROP

WIE: H.C. Righolt, onderzoeker bij het lectoraat Future Mobility van Frank Rieck, voorzitter van de examencommissie van EAS en docent blue energy.

EERDER: Sinds 2004 onderzoeker, eerst voor Anneloes Cordia (lectoraat Productinnovatie & Realisatie, onderdeel Fotonica), daarna voor Sigrid Bollwerk (lectoraat Smart Energy). In 1976 als docent begonnen bij de Haagse Analistenschol, één van de rechtsvoorgangers van de HR

ONDERZOEKSGBIED: energie

H.C. Righolt is onderzoeker bij kenniscentrum Sustainable Solutions RDM. Hij begon bij het lectoraat dat onderzoek deed naar slimme oplossingen voor zuiniger energiegebruik, maar werkt nu bij Frank Rieck aan de elektrische auto voor stadsverkeer. 'Het is gewoon een kwestie van rekenen.'

Het rendement van elektrische auto's

RIGHOLT IS GEEN OPTIMIST. De fossiele energie raakt op, maar niet iedereen realiseert zich hoe ingrijpend en langdurend een overstap naar een nieuwe technologie is. 'Men vergeet dat overstappen tientallen jaren kost. En op het moment dat de fossiele energiebronnen op zijn, ben je te laat.' Righolt zou best les willen geven aan collega's, om de bewustwording te vergroten. 'Soms zijn er mensen die denken dat de olie niet opraakt. Er wordt wel weer wat gevonden, zeggen ze dan. Nou, er is pas weer een groot olieveld gevonden voor de kust van Brazilië. Dat veld is ongeveer gelijk aan één jaar van het huidige energiegebruik van de wereld. Dat is dus geen oplossing.'

ELEKTRISCHE AUTO OP STEENKOOL

Righolt deed jarenlang onderzoek bij het lectoraat van Sigrid Bollwerk, *smart energy*, naar slimme energieoplossingen. 'Sigrid rekende graag alles om in geld', vertelt Righolt. 'Als je tegen een fabrikant zegt "u gooit zoveel miljoen euro per jaar weg", dan luistert hij eerder dan wanneer je over een paar ton CO2 begint. Dat zal hem worst wezen.'

Bollwerk is inmiddels vertrokken, en Righolt is binnen de kenniskring naar het lectoraat van Frank Rieck verhuisd. **Het type onderzoek dat Righolt doet, is hetzelfde gebleven: brede studies waarbij het vooral gaat om het verbinden van economie en techniek.** Welke technologie is rendabel?

'Mijn laatste onderzoek ging over het rendement van een elektrische auto tegenover dat van een benzineauto. De motor van een auto heeft energie nodig om de rol- en luchtweerstand te overwinnen, om vooruit te komen. Maar onderweg naar het wiel is al veel van de oorspronkelijke energie afgesnoept. De energie wordt eerst uit een olieveld of steenkoolmijn gehaald, en moet dan worden vervoerd naar de plaats waar het wordt omgezet in een bruikbare vorm, benzine of elektriciteit. Dat moet dan weer vervoerd worden naar de auto en in de auto zelf moet die benzine of elektriciteit zo efficiënt mogelijk omgezet worden in beweging. Het gaat uiteindelijk om de vraag welk type auto de meeste van die oorspronkelijke energie omzet in beweging. Van bron tot wiel dus.'

Righolt mengt zich met dit onderzoek in een actuele discussie. Rijd je eindelijk heel milieubewust met een elektrische auto, dan blijkt je energie uit een vervuilde steenkoolcentrale te komen. Maar de energie kan ook uit een efficiëntere gascentrale komen – dat is in Nederland een belangrijke energiebron. 'Ik heb uiteindelijk van verschillende bronnen schattingen gemaakt', zegt Righolt. 'De elektrische auto verbruikt inderdaad minder van die oorspronkelijke energie. Allerlei onzekerheidsmarges in acht nemend, kun je zeggen dat de slechtste situatie bij een elektrische auto, namelijk elektriciteit uit steenkool, ongeveer net zo rendabel is als de meest efficiënte benzinemotor.'

Een benzinemotor gebruikt ongeveer veertien procent van de oorspronkelijke energie die in olie zit om daadwerkelijk vooruit te komen. De rest is onderweg naar de auto en in de motor van de auto al 'weggelekt'. Bij een elektrische auto is dat percentage ongeveer dertig procent, maar dat geldt alleen als er puur op groene energie wordt gereden.

ZONNE-ENERGIE

Righolt is voor de helft van zijn aanstelling onderzoeker, voor de andere helft is hij nog verbonden aan zijn onderwijsinstituut, EAS, waar hij de examencommissie voorziet. Hij geeft ook een keuzevak, blue energy. 'Het keuzevak gaat over alle energievormen die met water te maken hebben. Uiteindelijk vraag ik studenten één van die technologieën te kiezen en in de schoenen van een subsidieverlener te gaan staan. Het gaat erom de mooie praatjes door te prikken, om kritisch te denken. Er worden helaas meer subsidies verleend op basis van goed lobbywerk dan op basis van een goed idee.' Righolt speelt daarbij advocaat van de duivel om discussie op gang te brengen. Aan het eind van de rit willen studenten altijd weten op welke technologie hij zelf zijn geld zou zetten. 'Daar heb ik een heel uitgesproken mening over', zegt Righolt. 'En ook dat is gewoon weer een kwestie van rekenen. Er valt een miljoen keer meer zonne-energie op het aardoppervlak dan we gebruiken. Zonne-energie heeft dus de potentie om ons hele energieprobleem op te lossen.' ■

Olmo Linthorst

FOTO: LEVIEN WILLEMSE

COLUMN
ERNEST VAN DER KWAST

VRIJWILLIGER

BIJ HET WOORD VRIJWILLIGER WORD IK ALTIJD EEN BEETJE ONPASSELIJK. HET IS MIJN JEUGD, DENK IK. Mijn moeder op de atletiekbaan aan het Lange Pad in Kralingen. Ze drukte op stopwatches, mat afstanden en legde de lat op de juiste hoogte. Fanatiek is niet de juiste omschrijving, maniaakaal wel. Op sommige dagen was ze meer vrijwilliger dan moeder. Het waren de lunchpakketjes, de consumptiebonnen, het gratis T-shirt.

Ruurd Bouter is de übervrijwilliger van Rotterdam. Maniakaal is niet de juiste omschrijving, bezeten wel. Hij werkt belangeloos en uit vrije beweging voor het International Film Festival Rotterdam, Motel Mozaïque, de Pleinbioscoop, Festival Wereld van de Witte de With, Todays Art, Rotterdam Circusstad, de Zuiderparkspelen, Music Matters, de Firma Van Drie en WORM. 'Ik hoef weinig T-shirts te kopen', zegt Bouter. Dit jaar was hij voor de tiende keer vrijwilliger op het filmfestival. Op zijn palmares staan onder andere deze functies: medewerker Break Even Store, coördinator Badge Desk, vrijwilliger Service Center en assistent locatie manager.

Ruurd Bouter werd in 2003 vrijwilliger bij het IFFR om gratis naar de film te kunnen. Hij begon met tien dagen werken en dertig films, maar een decennium later lukt het hem amper nog naar de film te gaan. **Het leven van de übervrijwilliger gaat niet over rozen. Maar klagen doet hij niet.** Toen Ruurd Bouter nog voor de gemeente Utrecht werkte, nam hij vakantie om als vrijwilliger aan de slag te kunnen bij het filmfestival. Je vraagt je af hoe goed de lunchpakketjes van het IFFR zijn, wat er op de broodjes zit, of er een gouden krentenbol bij zit. Maar het is iets anders. 'Voldoening', zegt Bouter. 'Maar ook de gezelligheid. Er zijn 850 vrijwilligers tijdens het filmfestival, we zijn één familie.' Het Tros-gevoel, alleen dan zonder je ervoor te hoeven schamen.

Na het IFFR meldde Ruurd Bouter zich aan bij andere festivals. Het werden er zoveel dat hij zijn baan bij de gemeente opgaf. **Vorig jaar werd hij genomineerd voor Vrijwilliger van het Jaar, maar deze ertitel ging aan hem voorbij.** Ik vraag Bouter hoe dat in godsnaam mogelijk is. 'Je moest stemmen winnen, campagne maken', antwoordt hij. 'Maar dat was tijdens het filmfestival. Ik had wel iets anders te doen.' Ik vraag of er leven na het festival is. 'Er is leegte', bekent Bouter. 'Een dip.' Gelukkig is het bijna lente en staat Motel Mozaïque voor de deur. ■

Ernest van der Kwast is schrijver, onder andere van de bestseller Mama Tandoori. In mei verschijnt Giovanna's navel.

Studenten en medewerkers van de Hogeschool Rotterdam kunnen een gratis mini-advertentie voor niet-zakelijke mededelingen plaatsen. Buitenstaanders (met een commercieel doel) kunnen tegen betaling een mini-advertentie plaatsen, kosten €25,- excl. btw per 25 woorden of een veelvoud daarvan. Aanleveren via profielen@hro.nl.

mini's

DAMESENHERENKAPPER.NL Knippen voor € 11,-. Studentenkapper 't Pakhuis, Oostzeedijk 316, Rotterdam (let op, ziet eruit als een antiekzaakje), tel 010-411 32 09. De kapper gaat ook koken! Kijk ook eens op dekokendekapper.nl.

Wil jij méér dan zeilen alleen? Aeolus organiseert **ZEILKAMPEN IN FRIESLAND** voor jongeren die anders niet op vakantie zouden kunnen gaan. Voor deze zeilkampen zijn wij op zoek naar enthousiaste zeilers. Meer info: www.meerdanzeilen.nl of mail naar info@zeilstichtingaeolus.nl.

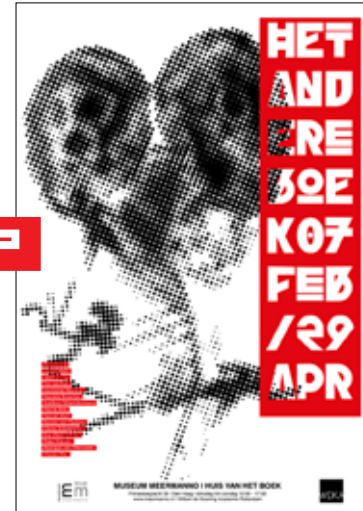
Leer een land kennen als **VRIJWILLIGER!** Fantastische internationale vrijwilligersprojecten. Twee weken weg of enkele maanden? Afrika, Azië, Latijns-Amerika of Europa? Kijk op www.siw.nl.

STUDIEVOORLICHTING zoekt pr-studenten. Lijkt het je leuk om ons te helpen met verschillende voorlichtingsactiviteiten? Meld je dan nu aan bij Studievoorzichting via orienteren@hr.nl of 010-794 44 00.

DE LIER VERKEERSOPLEIDINGEN Oostzeedijk 154. Lid BOVAG. 1e tien autorijlessen € 19,50 per les, daarna € 26,50 per les. Speciaal studentenpakket! 40 lessen à € 22,50,- per les. Telefoon 010-425 77 26.

DE RIJSCHOLEN CONCURRENT Speciaal studentenpakket! 30 rijlessen à € 22,50 per 50 minuten. Rijbewijs te behalen vanaf 10 dagen. Kijk voor meer informatie op onze site www.rijscholen-concurrent.nl of bel 010 -437 25 77.

Ben je op zoek naar een leuk **ORKEST?** Dan is het studentenharmonieorkest Majeur iets voor jou. Kom eens kijken bij onze repetitie op dinsdagavond van 19.30 tot 21.30 aan de Oudedijk 113. Meer info op www.majeur.net of mail majeur@eur.nl.

TIP

TENTOONSTELLING WdKA

HET ANDERE BOEK

Welke rol spelen boeken in jouw leven en hoeveel invloed hebben belangrijke boeken op de maatschappij? Derdejaars deeltijd grafisch vormgeven, advertising en grafiek, en vierdejaars visuele communicatie van de Willem de Kooning Academie kregen de opdracht om niet alleen te bedenken hoe dat verteld kon worden met één boek; ze moesten het boek ook daadwerkelijk vormgeven. Benieuwd naar het resultaat? 'Het andere boek' van de WdKA-studenten is te zien in Museum Meermanno.

T/m 29 april. Museum Meermanno, Prinsengracht 30, Den Haag

WIN

TIP

FILM

LEKKER MELIG

Vanaf 5 april draait een nieuw deel van de comedyreeks American Pie in de Nederlandse bioscopen. In *American Pie Reunion* keren alle personages terug naar East Great Falls voor hun highschool-reünie. De hormonaal gefrustreerde tieners van weleer halen herinneringen op. Dat wordt dus weer lachen. **Profielen mag van NBC Universal vier winpakketten weggeven** met daarin twee vrijkaartjes, de *American Pie Drinking Game* en een sleutelhanger/fleshanger. Wil je zo'n leuk pakket?

Ga naar [facebook.com/Profielen](https://www.facebook.com/Profielen), like onze pagina en laat een bericht achter dat je meedoet.

FILM

WEEKEND, OOK VOOR 'STRAIGHTS'

Vrijdagavond. De homoseksuele en gematigd verlegen Russell (Tom Cullen) zit in de bus op weg naar zijn grijze flat in het Engelse Nottingham, maar nog enigszins aangeschoten van het huisfeestje van zijn vrienden besluit hij de avond te vervolgen in een gayclub.

De volgende ochtend wordt hij wakker met Glen (Chris New). Deze open en soms extraverte kunstenaar in spe vraagt Russell zijn ervaringen van de voorgaande nacht op een geluidsrecorder in te spreken, een kunstproject dat moet blootleggen hoe homo's zich in het dagelijks leven aanpassen aan een maatschappij waarin heteroseksualiteit de norm is. Wat begon als one night stand loopt vervolgens uit op een weekend vol intieme gesprekken en soms felle discussies, afgewisseld met drank, drugs en seks.

Deels is Weekend een verhaal over prille liefde, op een pure en echte manier in beeld gebracht. Dat de hoofdrolspelers allebei man zijn, is haast van ondergeschikt belang, een toevalligheid. Tegelijkertijd lijkt in Glens kunstproject de intentie van (de tevens homoseksuele) regisseur Andrew Haigh door te echoën: De romantische tegenpolen Russell en Glen worstelen allebei op hun eigen manier met het aanmeten van een homoseksuele identiteit. Zo kust Russel alleen achter gesloten deuren, terwijl Glen een lastige hangjongere toeschreeuwt hem in al zijn gaten te verkrachten.

Toch schuilt de kracht van *Weekend* in de subtiliteit. Hoofdrolspelers Cullen (zelf hetero) en New (zelf homo) bereiken een intieme onderlinge chemie die zeldzaam is in films en overtuigen in hun wederzijdse fysieke en emotionele aantrekkingskracht zonder dit er te dik bovenop te leggen. Ook Haigh, die met *Weekend* zijn tweede speelfilm aflevert maar veel Hollywood-ervaring heeft, weet precies de goede toon aan te slaan. **De regisseur flirt met romcom-clichés ('Is this our Notting Hill moment?'-Glen), maar doet dit met zoveel nuance dat het acceptabel is en zelfs authentiek overkomt.** Toch lijkt succes bij het grote publiek voor de Britse indie-film (independant, red.) onwaarschijnlijk, ondanks prijzen op filmfestivals (o.a. de MovieSquad IFFR Award). 'The straights won't come because it has nothing to do with their world', zei Glen over zijn kunstproject. Hetzelfde lot zou *Weekend* weleens kunnen treffen. ■ *Aaron van Wirdum*

WIE BEN JIJ DAN?

MARISKA FRANCKE (22)
Tweedejaars
commerciële economie

FOTO: ERIK FLOHR

Als tweejarige kreeg Mariska de diagnose diabetes type-1, maar ze 'eet graag alles wat slecht voor haar is'. Ze is ambassadeur bij Young Voices, een panel van jonge diabetici dat de wereld wil vertellen over de ziekte. 'Mensen denken dat diabetici geen suiker mogen of dat het besmettelijk is, maar dat is niet waar.' Daarnaast is ze lid van de studenten-medezeggenschapsraad (sgmr).

Trots op...

'Ik heb me verkiesbaar gesteld voor de sgmr omdat ik mensen met een beperking wil helpen. Dat kan natuurlijk ook via het Powerplatform, maar de medezeggenschapsraad staat beter op mijn cv. Vergelijkbaar is mijn ambassadeurschap bij Young Voices waar ik niet alleen de vooroordelen over diabetes wil ontcrachten, maar ook samen met het panel oplossingen wil bedenken voor problemen waar jonge diabetici tegen aanlopen. Bijvoorbeeld de overgang van ziekenhuis naar een andere instelling. Ook ben ik er trots op dat ik zeg wat ik wil en geen blad voor de mond neem.'

Mijn grootste verslaving...

'Ik ben verslaafd aan lippenbalsem. Thuis heb ik een hele bak vol. Ook ben ik verslaafd aan sushi, cola light – ik drink het van 's ochtends vroeg tot 's avonds laat – en eet ik graag alles wat slecht voor me is, zoals hamburgers of patat. Of dat wel kan als ambassadeur? Ja hoor. Ik heb niet per se een voorbeeldfunctie, ik ben meer lotgenoot van jongeren met diabetes.'

Het foutste nummer op je mp3-speler/computer...

'Dat is toch wel alles van Jan Smit. Ik ben fan van hem en schaam me er niet voor. Voor mijn verjaardag ben ik met mijn zus naar Volendam geweest. Toen zijn we ook even naar het huis van Jan Smit gaan kijken.'

Als ik de baas was van de HR...

'Ik heb al een hele tijd geen studieloopbaancoach. Er zou een vervanger komen, maar dat is tot nog toe niet gebeurd. Ook zou ik meer computers willen: Er zijn zoveel studenten op de Kralingse Zoom dat er bijna nooit een computer vrij is.' **Melissa Smink**

www.changingdiabetes.nl/main/young-voices
mariska_francke@hotmail.com

**BEDRIJFSBUREAU
STUDIEVOORBEREIDING**
Museumpark H00.035,
010-794 60 00

BUREAU INSCHRIJVING
Museumpark H02.017,
010-794 42 00
Open: 8.30-17.00

**CENTRALE MEDEZEGGENSCHAPSRAAD
(CMR)**
Museumpark H00.044,
010-794 45 18

**CENTRUM VOOR TOPSPORT EN STUDIE
CONTACTPERSOON:** Coen Duiverman
Kralingse Zoom N1.116,
010-794 62 44

COPYSHOPS XEROX
Academieplein: 010-794 49 16
Kralingse Zoom: 010-794 62 18
Museumpark: 010-794 42 01

**DECANEN
Academieplein
(ook voor Pieter de Hoochweg en
RDM Campus)**
Marie-Enne Brasser (ma/di/do),
010-794 48 44, kamer I 0.10,
m.e.brasser@hr.nl
Simone Huijbregts (ma/di/do/vr), 010-
794 49 82, kamer I 0.06,
s.i.huijbregts@hr.nl
Henk de Klerk (ma/di/wo), 010-794 48
45, kamer I 0.08, h.g.de.klerk@hr.nl

Museumpark
Studenten kunnen een afspraak maken
via afspraakdecaanmu@hr.nl
Evelien Suijkerbuijk (di/wo/do mo./vr),
010-794 50 64, kamer MP.H01.014,
e.e.m.suijkerbuijk@hr.nl
Clariet Helwig (ma-vr), 010-794 42 52,
kamer MP.H01.019, c.p.helwig@hr.nl
Serge Feldmann (ma-vr), 010-794 42
56, kamer MP.H01.013
s.d.feldmann@hr.nl

Kralingse Zoom
Studenten kunnen een afspraak maken
via afspraakdecaankz@hr.nl
Janna Verdonk (ma/di/do/vr, oneven
weken vr afwezig), 010-794 62 48,
kamer 01.305, j.verdonk@hr.nl
Jan van Westrenen 010-794 62 84,
kamer 01.230, j.g.van.westrenen@hr.nl
Peggy Schultz (ma/di/wo/do), 010-794
62 83, kamer 01.307, p.j.schultz@hr.nl

Wijnhaven 61 en 107/Blaak
Dagelijks inloopsprekkuur van 12.00 tot
13.00.
Cas Jönsthövel (ma mi/di/do), 010-794
47 85, kamer W.0.151, c.l.jonsthovel@
hr.nl
Eveline Glansbeek (ma, do, vr), 010-
794 47 85 of 46 96, kamer W 0.151,
e.f.m.glansbeek@hr.nl
Dorie Geers (ma-wo, vr), 010-794 46 96,
kamer W 0.153, d.m.geers@hr.nl

Pabo Dordrecht
Evelien Suijkerbuijk (do middag),
078-611 26 20, kamer 2.09,
e.e.m.suijkerbuijk@hr.nl

HR SERVICES
Westblaak 88-110, 3012 KM Rotterdam
010-794 43 02 / fax 010-794 43 69

INTERNATIONAL OFFICE
Kralingse Zoom, K.02.224, 010-794 60
05, internationaloffice@hr.nl

KEUZEONDERWIJS
Voor vragen over keuzeonderwijs
(keuzevakken en minors)
Museumpark H10.033,
010-794 45 22, keuzeonderwijs@hr.nl

MEDIATHEKEN
Info op <http://mediatheek.hro.nl>
Catalogus op <http://vubissmart.hro.nl>
Academieplein
010-794 48 20. Open: ma/di/do 8.30-
21.00, wo/vr 8.30-17.00

Kralingse Zoom
010-794 62 78. Gebouw II, K.N1.104.
Open: ma/di/do 9.00-16.30, wo 9.00-
21.00, vr 9.00-16.30

Museumpark
010-794 43 93. Open: ma t/m do 8.30-
21.00 u en vr 8.30-16.30
Onderwijswerkplaats: ma/di 8.30 -
21.00, wo/do 8.30 - 17.00,
vr 8.30 - 16.00

Wijnhaven
010-794 47 02 (balie),
010-794 47 73 (kunstkelder),
010-794 46 54 (werkkamer).
Open: ma t/m do 8.30-21.00,
vr 8.30-17.00

Pabo Dordrecht
078-611 26 15. Open: ma 9.00-18.30, di
10.00-14.00 en 18.00-20.30,
wo/vr 10.00-14.00, do 9.00-16.30

Onderwijswerkplaats
ma 9.00-18.30, di 10.00-15.00 en
18.00-21.00, wo 9.00-17.00, do 9.00-
19.00, vr 10.00-15.00
NB: Tijdens schoolvakanties zijn er
gewijzigde openingstijden!

MENTORATEN
Museumpark MP H01.041,
010-794 51 06
Amani
Voor Marokkaanse studenten
010-794 40 68, amani@hr.nl

Antuba
Voor Arubaanse en Antilliaanse
studenten www.antuba.nl
010-794 53 29, www.antuba.nl,
antuba@hr.nl

Makandra
Voor Surinaamse studenten
010-794 40 68, makandra@hr.nl

Lale
Voor Turkse studenten
010-794 40 68, lale@hr.nl,
mentoraatlale.hyves.nl

POWERPLATFORM
Voor en door studenten met een
functiebeperking
Kralingse Zoom, 010-794 62 48,
www.powerplatform.nl

**READERSHOPS
Academieplein**
kelder: A.K.24. Open: ma/do: 8.30-18.30,
di/wo: 8.30-16.30 en vr: 8.30-15.30
Kralingse Zoom
In Selexyz.

Open: ma t/m vr 9.00-17.00
Museumpark
L-1.134 - Kelder
Open regulier: ma/do 9.00-10.30,
13.00-14.00, 17.30-18.30, di/wo/vr
9.00-10.30,13.00-14.00.
Aangepaste openingstijden in de eerste
lesweek van een kwartaal en tijdens
de introductieweek. ma/do 9.00-12.30,
13.00-15.00, 17.30-18.30, di/wo/vr
9.00-12.30,13.00-15.00.

SERVICE DESK ICT
010-794 44 11
Kijk voor de openingstijden op Hint
Academieplein,
B.1.02, ictac@hr.nl

Kralingse Zoom,
01.425, ictkz@hr.nl

Museumpark,
H01.030, ictmu@hr.nl

Wijnhaven/Blaak,
0.316, ictwi@hr.nl

STEUHPUNT STUDERENDE MOEDERS
Museumpark MLO.0.4p (t.o.
fietsenstalling), 010-2067559,
info@studerendemoeders.nl,
www.studerendemoeders.nl

STUDENT AAN ZET (PEERCOACHING)
Museumpark H01.041, 010-794 51 06.
Open: ma-vr 9.00-17.30

**STUDIEVOORLICHTING EN
STUDIEKEUZEBEGELEIDING**
Museumpark Visitor Centre,
010-794 44 00,
studievoorlichting@hr.nl
Open: ma en wo: 9.00-20.00 di, do en vr:
9.00-17.30. Iedere 2e zaterdag van de
maand: 10.00-14.00

ACCOUNTMANAGERS AANSLUITING
010-794 40 73
aansluiting@hr.nl

TAALDESK
Algemene vragen over taal
(zowel Nederlands als Engels) en
bijspijkermodules kunnen gesteld
worden via taaldesk@hr.nl.

POST HBO
Hogeschool Rotterdam Transfergroep
transfergroep@hr.nl
www.transfergroep.nl
010-794 68 00

**VERTROUWENSPERSONEN
VOOR STUDENTEN
Academieplein**
Clemens Peters: c.m.j.b.peters@hr.nl
Marijke Hagen-Salleveld:
m.g.j.t.hagen-salleveld@hr.nl
Kralingse Zoom
Jan Roel van Zuilen: j.r.van.zuilen@hr.nl
Bertine van Hillo-Visser: b.e.van.hillo-
visser@hr.nl
Museumpark
Henk Vermeulen: h.j.m.m.vermeulen@
hr.nl
Tine van Duijn: t.van.duijn@hr.nl
Wijnhaven/Blaak
Aad van der Star: a.van.der.star@hr.nl
Jocé Bloks: j.a.l.h.bloks@hr.nl

**VERTROUWENSPERSONEN
VOOR PERSONEEL**

Ahmet Kuyumcu: a.kuyumcu@hr.nl
Gertrud Bartels: g.m.e.bartels-van.der.
ham@hr.nl

**ADRESSEN OPLEIDINGEN
Hogeschool Rotterdam**
Postbus 25035, 3001 HA Rotterdam
Telefoon (010) 794 00 00
www.hogeschool-rotterdam.nl

Academieplein
• Instituut voor Engineering en Applied
Science
• Instituut voor Bouw en Bedrijfskunde
• Instituut voor Communicatie, Media en
Informatietechnologie
• Bedrijfskundige informatica
• Informatica
• Technische informatica
• Rotterdam Academy
G.J. de Jonghweg 4-6, 3015 GG
Rotterdam
Telefoon (010) 794 48 41

Blaak/Wijnhaven 61
• Instituut Willem de Kooning Academie
voor
'Art, Media, Design & Leisure'
Wijnhaven 61, 3011 WJ Rotterdam
Telefoon (010) 794 47 47
Blaak 10, 3011 TA Rotterdam
Telefoon (010) 794 47 50

Kralingse Zoom
• Rotterdam Business School
• Instituut voor Commercieel
Management
• Instituut voor Financieel Management
Kralingse Zoom 91, 3063 ND Rotterdam
Telefoon (010) 794 6201

Lloydstraat
• Hogeschool voor de Zeevaart (MAROF)
Lloydstraat 300, 3024 EA Rotterdam
Telefoon (010) 448 64 00

Museumpark
• Instituut voor Gezondheidszorg
• Instituut voor Lerarenopleidingen
• Instituut voor Sociale Opleidingen
• Hogeschool Rotterdam Transfergroep
Museumpark 40, 3015 CX Rotterdam
Telefoon (010) 794 43 33

Pabo Dordrecht
Achterom 103, 3311 KB Dordrecht
Telefoon (078) 611 26 00

Pieter de Hoochweg
• Instituut voor Communicatie, Media en
Informatietechnologie
• Communicatie
• Communication and Multimedia Design
• Grafimediantechnologie
Pieter de Hoochweg 129, 3024 BG
Rotterdam
Telefoon (010) 794 65 16

RDM campus
Heijplaatweg 21, 3089 JC Rotterdam
Telefoon (010) 794 92 00
Regiolocaties

Wijnhaven 107
• Instituut voor Managementopleidingen
(voltijd)
Wijnhaven 107, 3011 WN Rotterdam
Telefoon (010) 794 80 00

FOLLOW US:

TWITTER.COM/PROFIELEN

FACEBOOK.COM/PROFIELEN

PROFIELEN.HR.NL

